

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

จัดทำโดย กองการศึกษา เทศบาลตำบลศรีดอนชัย

saraban_05570307@dla.go.th

เทศบาลตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
- ประเภทของภูมิปัญญา	๑
- ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น	๒
บทที่ ๒ สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน	๓
- สภาพทั่วไป	๓
- จำนวนประชากร	๔
- สภาพทางเศรษฐกิจ	๕
- สภาพทางสังคม	๕
- สินค้า OTOP	๖
- สถานที่ท่องเที่ยว	๖
บทที่ ๓ ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	๗
ประวัติเบื้องต้นผู้มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลศรีดอนชัย	๗
- ด้านภาษาและวรรณกรรม	๑๐
- ด้านหัตถกรรม	๑๕
- ด้านศิลปกรรม	๒๗
- ด้านเกษตรกรรม	๓๗
- ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๔๓
- ด้านอาหารไทย	๔๗
- ด้านอาหารพื้นบ้าน	๔๙
- ด้านอื่นๆ	๕๑

ส่วนที่ ๑ บทนำ

ภูมิปัญญา หรือ Wisdom หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อที่นำมาไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหามนุษย์ หรือ ภูมิปัญญา คือ พื้นความรู้ของปวงชนในสังคมนั้น ๆ และปวงชนในสังคมยอมรับรู้ เชื่อถือ เข้าใจ ร่วมกัน เรียกว่า ภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรสร ประดิษฐ์ พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย ภูมิปัญญาไทย มีลักษณะเป็นองค์รวม มีคุณค่าทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นในวิถีชีวิตไทยซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจเป็นที่มาขององค์ความรู้ที่งดงามขึ้นใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทยลักษณะองค์รวมของภูมิปัญญามีความเด่นชัดในหลายด้านเช่น ด้านเกษตรกรรมด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม ด้านการแพทย์ แผนไทยด้านการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ด้านศิลปกรรม ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี และ ด้านโภชนาการ วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา

ประเภทของภูมิปัญญา

๑. คติ ความคิด ความเชื่อ และหลักการ เป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ ที่ถ่ายทอดกันมา
๒. ศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียม ประเพณีที่เป็นแบบแผนของการดำเนินชีวิตที่ปฏิบัติ สืบต่อกันมา
๓. การประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่นที่ได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับกาลสมัย
๔. แนวคิดหลักปฏิบัติและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ชาวบ้านนำมาใช้ในชุมชนเป็นอิทธิพล ของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ด้านเกษตรกรรม เช่น การเพาะปลูก การขยายพันธุ์ การเลี้ยงสัตว์ การเกษตรผสมผสาน การทำไร่นาสวนผสม การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นต้น
๒. ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม เช่น การจัดสาน การช่าง การทอ การทอผ้า การแกะสลัก เป็นต้น
๓. ด้านการแพทย์แผนไทย เช่น หมอสมุนไพร หมอยากลางบ้าน หมอนวดแผนโบราณ หมอยาหม้อ
๔. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การบวชป่า การสืบชะตาแม่น้ำ การอนุรักษ์ป่าชายเลน
๕. ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน เช่น ผู้นำในการจัดการกองทุนของชุมชน ผู้นำในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการรักษายาบาล ผู้นำในการจัดระบบสวัสดิการ บริการชุมชน เป็นต้น
๖. ด้านศิลปกรรม เช่น วาดภาพ(กิจกรรม) การปั้น (ประติมากรรม) นาฏศิลป์ ดนตรี การแสดง การละเล่นพื้นบ้าน นันทนาการ เป็นต้น
๗. ด้านภาษาและวรรณกรรม เช่น ความสามารถในการอนุรักษ์ และสร้างผลงานด้านภาษา วรรณกรรมท้องถิ่น การจัดทำสารานุกรมภาษา หนังสือโบราณ การฟื้นฟู การเรียนการสอนภาษาถิ่นของท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นต้น
๘. ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี เช่น ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ปรัชญาความเชื่อ และประเพณีที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อบริบททางเศรษฐกิจ สังคม การถ่ายทอดวรรณกรรม คำสอน การประยุกต์ประเพณีบุญ เป็นต้น
๙. ด้านโภชนาการ เช่น ความสามารถในการเลือกสรร ประดิษฐ์ และปรุงแต่งอาหารและยา ได้เหมาะสมกับความต้องการของร่างกายในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนผลิตเป็นสินค้าบริการส่งออกที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมาก เป็นต้น
๑๐. ด้านองค์กรชุมชน เช่น ร้านค้าชุมชน ศูนย์สาธิตการตลาด กลุ่มออมทรัพย์องค์กรด้านการตัดเย็บเสื้อผ้า กลุ่มจักรสาน กลุ่มทอผ้า กลุ่มทอเสื่อ กลุ่มตีมีด ตีขวาน เครื่องมือที่ทำจากเหล็ก กองทุนสวัสดิการชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

ส่วนที่ ๒

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

๑. สภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง

เทศบาลตำบลศรีดอนชัย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดเชียงราย ระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอเชียงของไปทางทิศใต้ ประมาณ ๑๕ กิโลเมตร พื้นที่โดยรอบของเทศบาลตำบลศรีดอนชัย มีพื้นที่เชื่อมติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้ คือ

- ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลสถาน และตำบลเวียง
- ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลศรี และตำบลห้วยซ้อ
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเวียงแก่น แม่น้ำโขง และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงแสน และอำเภอดอยหลวง

๑.๒ เนื้อที่

ตำบลศรีดอนชัยมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๙๔ ตารางกิโลเมตร

๑.๓ ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ของเทศบาลตำบลศรีดอนชัย มีพื้นที่ประกอบด้วย พื้นที่ราบ และภูเขาสูง และมีพื้นที่เป็นป่าไม้ ประมาณร้อยละ ๖๐

๑.๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตตำบลศรีดอนชัย

มีจำนวน ๑ องค์กร คือ เทศบาลตำบลศรีดอนชัย

๑.๕ จำนวนหมู่บ้าน

จำนวนหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลศรีดอนชัย มีจำนวน ๑๘ หมู่บ้าน

๑.๖ จำนวนประชากร

จำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น ๘,๓๑๘ คน แยกเป็น ชาย ๔,๓๖๐ คน หญิง ๔,๓๕๘ คน จำนวนประชากรมีความหนาแน่นโดยเฉลี่ย ๙๕ คน / ตารางกิโลเมตร

จำนวนประชากรแยกตามหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
๑	หวาย	๑๘๐	๒๑๗	๒๐๓	๔๒๐
๒	ปากอิง	๓๕๘	๔๓๑	๔๒๒	๘๕๓
๓	ลุง	๒๓๕	๒๕๙	๒๖๘	๕๒๗
๔	ทุ่งช้าง	๒๕๕	๓๑๗	๓๐๙	๖๒๖
๕	เปี้ยะ	๓๐๔	๒๙๔	๒๘๔	๕๗๘
๖	ร้องห้า	๑๘๐	๑๘๘	๑๘๐	๓๖๘
๗	ศรีดอนชัย	๒๔๐	๒๗๑	๓๐๕	๕๗๖
๘	ดงหลวง	๒๖๑	๒๖๑	๒๗๒	๕๓๓
๙	ม่วงเจ็ดต้น	๑๙๑	๑๙๑	๒๐๔	๓๙๕
๑๐	ท่าเจริญ	๒๒๓	๑๖๗	๑๘๗	๓๕๔
๑๑	ใหม่เจดีย์	๒๒๔	๒๓๒	๒๓๙	๔๗๑
๑๒	ศรีชัยมงคล	๒๗๓	๓๗๙	๓๕๓	๗๓๒
๑๓	เวียงเดิม	๒๔๑	๓๐๑	๒๘๗	๕๘๘
๑๔	ศรีมงคล	๑๕๘	๑๗๖	๑๘๐	๓๕๖
๑๕	ศรีดอนชัย	๑๐๕	๑๓๑	๑๖๒	๒๙๓
๑๖	ปากอิงใต้	๗๖	๘๔	๙๕	๑๗๙
๑๗	เวียงเหนือ	๑๕๘	๒๐๙	๒๑๙	๔๒๘
๑๘	สารภี	๑๗๐	๑๙๒	๑๖๙	๓๖๑
	รวม	๓,๘๓๒	๔,๓๐๐	๔,๓๓๘	๘,๖๓๘

(ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒. สภาพทางเศรษฐกิจ

๒.๑ อาชีพ

๒.๑.๑ เกษตรกรรม	คิดเป็นร้อยละ ๖๕
๒.๑.๒ รับจ้างทั่วไป	คิดเป็นร้อยละ ๑๕
๒.๑.๓ ค้าขาย	คิดเป็นร้อยละ ๑๐
๒.๑.๔ ประกอบธุรกิจของตัวเอง	คิดเป็นร้อยละ ๕
๒.๑.๕ รับราชการ	คิดเป็นร้อยละ ๕

๒.๒ หน่วยธุรกิจในพื้นที่

๒.๒.๑ ธนาคาร	- แห่ง
๒.๒.๒ โรงแรม	๓ แห่ง
๒.๒.๓ ปั้มน้ำมัน (สถานีบริการน้ำมัน)	๑๕ แห่ง
๒.๒.๔ โรงสีข้าว	๒๔ แห่ง
๒.๒.๕ ตลาดสด	๑ แห่ง
๒.๒.๖ ร้านค้า	๙๐ แห่ง
๒.๒.๗ โรงงานยาสูบ	๑ แห่ง
๒.๒.๘ โรงงานอุตสาหกรรม	๒ แห่ง

๒.๓ พืชที่สำคัญ ได้แก่

- ข้าวนาปี/นาปรัง	- ถั่วแขก	- ถั่วลิสง	- ส้มโอ
- ยางพารา	- ข้าวโพด	- พริก	- ลำไย
- ยาสูบ	- มะเขือเปราะ		

๒.๔ ปศุสัตว์ในพื้นที่

จำนวนสัตว์เลี้ยงในพื้นที่ ได้แก่ โค กระบือ สุกร เป็ด ไก่ แพะ กบ ปลา

๒.๕ ประมง

แหล่งน้ำสาธารณะเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ ๑๕ แห่ง พื้นที่ ๘๙๘ ไร่ ผลผลิตสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยง เช่น ปลาดุก ปลานิล ปลาตะเพียน และกบ

๓. สภาพทางสังคม

๓.๑ การศึกษา

- ๓.๑.๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๕ แห่ง
- ๓.๑.๒ โรงเรียนประถมศึกษา ๖ แห่ง
- ๓.๑.๓ โรงเรียนมัธยมศึกษา (ขยายโอกาส) ๑ แห่ง

๓.๒ สถาบัน/องค์กรทางศาสนา

- ๓.๒.๑ วัด/สำนักสงฆ์ ๑๔ แห่ง
- ๓.๒.๒ มัสยิด - แห่ง
- ๓.๒.๓ ศาลเจ้า ๕ แห่ง
- ๓.๒.๔ โบสถ์ - แห่ง

๓.๓ สาธารณสุข

- ๓.๓.๑ โรงพยาบาล - แห่ง
- ๓.๓.๒ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๓ แห่ง
- ๓.๓.๓ สถานพยาบาล ๓ แห่ง

๓.๔ ความปลอดภัยในทรัพย์สิน

- ๓.๔.๑ สถานีตำรวจ(หน่วยบริการประชาชน) ๒ แห่ง
- ๓.๔.๒ ศูนย์ อปพร. ๑ แห่ง

๔. สินค้า OTOP

- ผ้าทอไทลื้อ

๕. สถานที่ท่องเที่ยว

- วัดท่าข้ามศรีดอนชัย ศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมไทลื้อ บ้านโบราณไทลื้อ มหาวิหารหลวงไทลื้อ ศูนย์กลางในการรวบรวมภาพเก่าเล่าเรื่องราวไทลื้อ ศูนย์อบรมการฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิงของกลุ่มเยาวชนชาย
- เขื่อนคำแพง ศูนย์ส่งเสริมศิลปะการแสดง การฟ้อนรำแบบไทลื้อให้แก่ชาวชน และผ้าทอไทลื้อ
- พิพิธภัณฑ์ลื้อลายคำ แหล่งรวบรวมผ้าทอไทลื้อโบราณ และอาคารอนุรักษ์แบบไทลื้อ
- บ้านร้อยปีแม่คำเอื้อย ซึ่งเป็นการรวบรวมภูมิสถาปัตยกรรมแบบไทลื้อโบราณที่ทรงคุณค่ายิ่ง
- กลุ่มพัฒนาสตรีศรีดอนชัย แหล่งรวบรวมและรักษาภูมิปัญญาการทอผ้าของชาวไทลื้อ
- ศูนย์เรียนรู้การทอผ้าบ้านแม่ครูดอกแก้ว อีระโคตร แหล่งรวบรวมภูมิปัญญาการทอผ้าลายน้ำไหล
- ศูนย์เรียนรู้การจักสาน งานไม้ไผ่ เครื่องจักสานต่างๆ ภูมิปัญญาวิถีถิ่น วิถีไทลื้อโบราณ
- สวนสาธารณะหนองรงณ์
- จุดชมวิวแม่น้ำสองสีบ้านปากอิง (อิงพิงโขง)
- พระธาตุแม่ย่าหม่อน

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลผู้มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อมูลผู้มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในตำบลศรีดอนชัย มีดังนี้

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
๑	นายเป็ง ทวีชัย	๖๐/๒ หมู่ ๑๐ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม	-
๒	นางสาวภาวิณี แก้วมีสุข	๕๐/๕ หมู่ ๑๐ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม	-
๓	นางมลิวรรณ ชำนาญ การ	๖๔ หมู่ ๑๐ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม	-
๔	นายกฤต ชำนาญการ	๕๐/๒ หมู่ ๑๐ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม	-
๕	นางบัวเรียว วงศ์ชัย	๓๐ หมู่ ๑๒ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม	-
๖	นางต้อมแก้ว วงศ์ชัย	๑๗๕ หมู่ ๑๒ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม	-
๗	นางอารีรัตน์ วงศ์ชัย	๑๕๘ หมู่ ๑๒ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม	-
๘	นางณัฐชา วงศ์อมรวิณะ	๙๘ หมู่ ๑๒ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม	-
๙	นางคำรอด วงศ์ชัย	๔๔/๒ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม	-
๑๐	นางดาวเรือง แก้วดารา	๔๔/๒ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม	-
๑๑	นายศิรกานต์ วงศ์ชัย	๑๐๔ หมู่ ๗ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านศิลปกรรม	-
๑๒	นายน่านเหนือ สิงห์ไชย	๑๔๔ หมู่ ๑๒ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านศิลปกรรม	-
๑๓	นายชาวยวันธร ตุ่มเบ็ญ	๑๘/๒ หมู่ ๗ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านศิลปกรรม	-
๑๔	นายหวัน วงศ์ไทย	๑๐๖/๒ หมู่ที่ ๑๔ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านศิลปกรรม	-

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ประเภทยุติปัญญา ท้องถิ่น	หมายเหตุ
๑๕	นางปรียากร อินสองใจ	๔๒๒ หมู่ที่ ๑๘ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านศิลปกรรม	-
๑๖	นายเชิด จิมคำ	๖๔ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านศิลปกรรม	-
๑๗	นางลำพรรณ หมื่นกลาง	๑๒๐ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านศิลปกรรม	-
๑๘	นางวรรณา วงค์ชัย	๖/๒ หมู่ ๗ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านศิลปกรรม	-
๑๙	นางอ่อนแสง วงค์ชัย	๖/๔ หมู่ ๗ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านศิลปกรรม	-
๒๐	นางสุข หงษ์คำ	๑๙๕ หมู่ที่ ๑๕ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านศิลปกรรม	-
๒๑	นางสาวสุจินต์ ดีมาก	๖๘ หมู่ที่ ๒ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านเกษตรกรรม	-
๒๒	นายสมมาตรย์ อุทัยแสน	๓๐/๗ หมู่ที่ ๑๖ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านเกษตรกรรม	-
๒๓	นายเสาร์ สุวรรณดี	๑๕๖ หมู่ที่ ๑๖ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านเกษตรกรรม	-
๒๔	นางดวงดี บุญไตร	๑๕๑ หมู่ ๒ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านเกษตรกรรม	-
๒๕	นายสงกานต์ บุญต่อม	๒๘๙ หมู่ ๒ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านเกษตรกรรม	-
๒๖	นายบัน ชำนาญการ	๗๑ หมู่ ๓ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	-
๒๗	พระอาจารย์สุพัฒน์ อริยวิสี	๑๘๐ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี	-
๒๘	พระสุทธิไกร อินน้อย	วัดบ้านลุง หมู่ ๓ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี	-

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
๒๙	นายจรัญ ทวีชัย	๖๒ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี	-
๓๐	นางดอกแก้ว ชีระโคตร	๑๖/๑ หมู่ ๗ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านองค์กรชุมชน	-
๓๑	นางอำพร อะทะวงษา	๑๑๘/๔ หมู่ที่ ๑๔ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านองค์กรชุมชน	-
๓๒	นางแว่นแก้ว ภิรมย์พลัด	๑๒๙ หมู่ที่ ๑๔ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านองค์กรชุมชน	-
๓๓	นางอำพน อุบลเลื่อน	๑๓/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านอาหารพื้นบ้าน	-
๓๔	นายริม สมตัว	๑๕๑ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	ด้านอาหารไทย	-

ກາສາ ແລະ ວຽດນາກຣຽມ

ภาษา “ไทลื้อ” ชุมชนบ้านศรีดอนชัย

อักษร	ก	ข	ค	ฌ	ด	ด	ฆ	ญ	น	ค
	ก	ข	ค	ฌ	ด	ด	ฆ	ญ	น	ค
	ก	ข	ค	ฌ	ด	ด	ฆ	ญ	น	ค
	ก	ข	ค	ฌ	ด	ด	ฆ	ญ	น	ค
	ก	ข	ค	ฌ	ด	ด	ฆ	ญ	น	ค
หน้า	หง	หน	หม	หน	หว	อย	นา	แล	แล้ว	ฤ
สระ	ะ	า	ิ	ี	ึ	ุ	เ	อ	อ	อ
	ะ	า	ิ	ี	ึ	ุ	เ	อ	อ	อ
	ะ	า	ิ	ี	ึ	ุ	เ	อ	อ	อ
	ะ	า	ิ	ี	ึ	ุ	เ	อ	อ	อ
ตัวสะกด	-ก	-ด	-บ	-น	-ม	-ย	ว	ง	-น	-
ตัวเลข	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐
ไหร	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐
ตัวเลขในธรรม	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐
หรือ	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐

ยี่สิบออกเสียงชาว

ยี่สิบเจ็ด = ชาวเจ็ด = ๗
 ยี่สิบสอง = ชาวสอง = ๒

ชาวไทลื้อมีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตัวเอง เช่นเดียวกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ภาษาไทลื้อจัดอยู่ในกลุ่มภาษาตระกูลไท(ไต) ลักษณะเด่นของภาษาไทลื้อคือการเปลี่ยนแปลงเสียงสระภายในคำโดยการเปลี่ยนระดับของลิ้น ภาษาพูดของชาวไทลื้อนั้นเสียงบางเสียงจะแตกต่างไปจากภาษาไทวน เช่น สระเอีย เป็น เอ เช่น เมีย เป็น เม สระอัว เป็น โอ เช่น ผัว เป็น โผ สระเอือ เป็น เออ เช่น เกลือ เป็น เกอ เสียงวรรณยุกต์ของไทลื้อมี ๖ เสียง เหมือน ภาษาไทวนแต่มีลักษณะแตกต่างไป คำศัพท์ที่ใช้ในภาษาไทลื้อมักเป็นภาษาถิ่นตระกูลไทหรือ คำศัพท์ไทดั้งเดิมเป็นส่วนใหญ่

ยกตัวอย่าง การออกเสียงภาษา “ไทลื้อ”

ภาษาไทย	ออกเสียงภาษาไทลื้อ
อะไร	สัง-วา
มีอะไร	มี-อิ-สัง
ไม่มีอะไร	บุ-มี-อิ-สัง
กินข้าวหรือยัง	กิน-เข้า-แลว-แล
ยังไม่ได้กินข้าว	ยัง-บุ-ได้-กิน-เข้า
แม่น้ำ	แม-น้ำ
แม่น้ำโขง	แม-น้ำ-ของ
ตะเกียบ	ถู่
ช้อน	จ๋อน
ถ้วย(ใส่อาหาร)	หว่าน หรือ โถ่ย
ทัพพี	ปาก
จาน(ใส่อาหาร)	จ้าน หรือ แป้น
แก้วน้ำ	กะ-หลือก
หม้อดินเผาใส่น้ำ	น้ำ-ม่อ-ล่า
มะม่วง	โมง
สับปะรด	มัก-คะ-แน้น
มะพร้าว	มัก-ป้าว
ปาก	สบ
ฟัน	เค่ว
จะมุก	หู่-ลั้ง
ตอนเช้า	ยาม-เจ้า
ตอนกลางวัน	ยาม-ก่าง-วัน
ตอนเย็น/ค่ำ	ยาม-เหย็น หรือ ก่าง-ค้ำ
ยีนดีที่ได้รู้จัก	ยีน-หลี-ตี้-ไหล์-ฮู่-จัก
โชคดี	โจก-หลี

❖ ด้านภาษา ❖

๑. ชื่อ นางอ่อนแสง วงค์ชัย อายุ ๗๑ ปี วันเดือนปีเกิด ๙ มิถุนายน ๒๔๙๖
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๖/๔ หมู่ที่ ๗ บ้านศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การขับลื้อ
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากว่างงาน จึงรวมกลุ่มกันขับลื้อ เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน เน้นการหยอกล้อกันในกลุ่มคณะ เพื่อไม่ให้เกิดการเครียดมีความสุข เพลิดเพลิน คลายความทุกข์ให้กันได้
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเป็นการอนุรักษ์การขับลื้อไว้สืบต่อไป
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน รวมกลุ่มกันแล้วเปลี่ยนกันขับลื้อ เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก บรรพบุรุษ
๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๖/๔ หมู่ที่ ๗ บ้านศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

❖ ด้านภาษา ❖

๑. ชื่อ นางวรรณาวรรณ ชัย อายุ ๗๗ ปี วันเดือนปีเกิด ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๐
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๖/๒ หมู่ที่ ๗ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การขับลื้อ
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากมีความชอบเพราะสนุกสนาน โดยเฉพาะเพลงลื้อ และยังเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เป็นการหยอกล้อต่อกัน มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการเป็นอยู่ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเองไว้ (การขับลื้อ) ให้คงอยู่ต่อไป นานๆและเพื่อก่อให้เกิดความสุข ความสนุกสนานเพลิดเพลินกันในหมู่คณะ เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน มีการนั่งล้อมวงแล้วเปลี่ยนกันขับลื้อ เพื่อหยอกล้อซึ่งกันและกันจึงเกิด ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ช่วยให้อารมณ์ดี รื่นเริงแจ่มใส
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก บรรพบุรุษและคนในหมู่บ้าน
๘. ติดต่อได้ที่ บ้านเลขที่ ๖/๒ หมู่ที่ ๗ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

หัตถกรรม

❖ หัตถกรรม ❖

๑. ชื่อ นายเป็ง ทวีชัย อายุ ๘๔ ปี วันเดือนปีเกิด ๑๕ มีนาคม ๒๔๘๓
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๖๐/๒ หมู่ที่ ๑๐ บ้านท่าเจริญ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การทำแก้อหวน
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากมีความชอบงานด้านการจักสาน จี๊จักสานและแสวงหาและสะสมประสบการณ์ เพื่อพัฒนาผลงานให้มีรูปแบบใหม่ขึ้น
๕. วัตถุประสงค์
 - ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 - หารายได้เสริมในครอบครัว
 - ทำไว้ใช้ในครอบครัว
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน
 - ตัดหวายที่ปลูกไว้ แล้วนำมาตัดเป็นเส้นๆ เตรียมไว้
 - นำหวายท่อนใหญ่ที่แข็งแรงมาทำขาแก้อ
 - นำหวายที่ตัดเป็นเส้นๆ มาสานให้เป็นรูปร่าง
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยดูจากตัวอย่างที่เห็นมา แล้วลองทำเองทุกอย่างจนเกิดความชำนาญ
๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๖๐/๒ หมู่ที่ ๑๐ บ้านท่าเจริญ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โทรศัพท์ ๐๖๒-๐๕๒๐๕๑๕

❖ หัตถกรรม ❖

๑. ชื่อ นางสาวภาริณี แก้วมีสุข อายุ ๔๓ ปี วันเดือนปีเกิด ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๔

๒. ที่อยู่ เลขที่ ๕๐/๕ หมู่ที่ ๑๐ บ้านท่าเจริญ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การสานกระเป๋าจากซองกาแพ

๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจาก ต้องเลี้ยงดูครอบครัว มีลูกเข้าโรงเรียน ทำให้มีเวลาว่างและสังเกตว่าซองกาแพสามารถนำมาทำของใช้ได้หลาย

๕. วัตถุประสงค์

- เพื่อให้รู้จักศึกษาหาความรู้ในสิ่งที่ตัวเองสนใจ
- เพื่อเป็นแนวทางด้านการประกอบอาชีพในอนาคต
- เพื่อให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

๖. กระบวนการ/ขั้นตอน เตรียมอุปกรณ์ ได้แก่ นำซองกาแพ ล้างทำความสะอาดพร้อมตากให้แห้ง ตัดความยาวตามต้องการที่จะใช้ จำนวนมากน้อยขึ้นอยู่กับแบบของกระเป๋า,กรรไกร,แม่กวีวิธีการทำ ดังนี้

๑) นำซองกาแพพับครึ่ง เมื่อพับเสร็จนำแม่กวีมาเย็บจะได้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

๒) จากนั้นนำมาสานต่อกันเรื่อยๆ ความกว้างความสูงตามที่เรากำหนดจากแบบที่เราจะสาน

๓) เมื่อสานตัวกระเป๋าเสร็จแล้ว นำสายหรือหูหิ้วติดตัวกระเป๋าให้เสร็จเรียบร้อย ตกแต่งให้สวยงามตามความชอบ เสร็จเรียบร้อยเป็นกระเป๋า ๑ ใบ

๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก การศึกษาและฝึกหัดด้วยตนเองจากแรงบันดาลใจและความชอบส่วนตัว

๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๕๐/๕ หมู่ที่ ๑๐ บ้านท่าเจริญ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โทรศัพท์ ๐๘๙-๒๐๗๙๓๐๘ Line am_๐๘๙๒๐๗๙๓๐๘ Facebook แอนด์เมดByแม่แอม

❖ หัตถกรรม ❖

๑. ชื่อ นางมะลิวรรณ ชำนาญการ อายุ ๖๘ ปี วันเดือนปีเกิด ๕ ตุลาคม ๒๔๙๙
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๕๐/๓ หมู่ที่ ๑๐ บ้านท่าเจริญ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การทำไม้กวาด การสานแห
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ การทำไม้กวาดทางมะพร้าว มีแรงบันดาลใจมาจาก วัสดุที่หาง่าย สามารถทำเป็นอาชีพ เสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัว การสานแห ทำไว้เพื่อใช้หาปลาและทำขายสร้างรายได้ให้กับครอบครัว
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน
 - ๖.๑ การทำไม้กวาดทางมะพร้าว
วัสดุ ได้แก่ ไม้ ก้านใบมะพร้าว เชือก มีวิธีการทำ มีดหรือกรรไกรเหล็กลวด และครีมลวดตัด เชือกไนลอน และเชือกที่กรีดได้จากแผ่นสายรัดพลาสติก ตะปู ขนาด ๑-๒ นิ้ว ขั้นตอนวิธีการทำดังนี้
 - ๑) นำก้านใบมะพร้าวมาตัดรวมกัน ก่อนตัดโคนก้านให้เสมอกัน
 - ๒) นำไม้สลักสอดเข้ารูที่ปลายด้าม พร้อมจัดให้อยู่กึ่งกลาง จากนั้น ตอกตะปู และมัดด้วยลวดยึดให้แน่น
 - ๓) ตอกตะปูเหนือไม้สลัก ๒ จุด คือ จุดแรกเหนือไม้สลัก ประมาณ ๑๒ เซนติเมตร จุดที่ ๒ เหนือไม้สลัก ๓-๔ เซนติเมตร ทั้ง ๒ จุด ตอกให้หัวตะปูเหลือโผล่ ประมาณ ๑ เซนติเมตร จากนั้น นำเชือกหรือลวดมัดติดกับหัวตะปูให้แน่น
 - ๔) นำก้านใบมะพร้าว ๒๕๐-๓๐๐ ก้าน วางล้อมปลายด้ามไม้ไผ่ โดยให้โคนก้านสูงกว่า ตะปู ประมาณ ๒ เซนติเมตร จากนั้น ใช้เชือกหรือลวดที่มัดติดหัวตะปูมัดรอบโคนก้านมะพร้าวให้แน่น

- ๕) แบ่งก้านมะพร้าวบริเวณไม้สลักออกเป็นมัด ประมาณ ๔-๖ มัด (ไม่รวมตรงกลางด้ามไม้ฝ่อ) จากนั้นใช้เชือกหรือลวดมัดเรียงติดกับไม้สลักทั้งสองข้างให้แนบชิดกัน
- ๖) ใช้ลวดหรือเชือกที่มีหัวตะปูจุดที่ ๒ มัด ก้านมะพร้าวติดกับปลายด้ามให้แน่น หรืออาจแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ มัดด้านข้าง ๒ ส่วน และตรงกลางทับด้าม ๑ ส่วน แล้วมัดให้เรียงชิดติดกัน
- ๗) แบ่งก้านมะพร้าวบริเวณถัดจากไม้สลักออกเป็นมัดเล็กๆ จากนั้น ใช้เชือกจากแผ่นรัดพลาสติก รัด และถักให้เรียงชิดติดกัน
- ๘) ใช้มีดหรือกรรไกรเหล็กตัดปลายก้านใบมะพร้าวที่อ่อนนอก และตัดให้ปลายเสมอกัน

๖.๒ การสานแห

มีวัสดุอุปกรณ์ คือ ด้าย ไม้ปา (ทำจากไม้ฝ่อ) คัดขุน (ทำจากไม้ฝ่อ/พลาสติก) ไฟแชค/ธูป ใช้ การสานแห มีขั้นตอนการทำ ดังนี้

- ๑) ขึ้นจอมแห โดยใช้เชือกด้ายเบอร์ ๔ เบอร์ ๖ หรือเบอร์ ๙ ก็ได้
- ๒) ถักแหขนาด ๑๖ เส้า (หรืออาจจะเรียกว่า ๑๖ ขา) โดยในขั้นตอนนี้การถักจะใช้วิธีถักไปเรื่อยๆ โดยเวียนให้ครบ ๒ รอบแล้วจึงขยายเพิ่มเส้าละ ๑ ช่อง หรือที่เรียกว่า ๑ ตา ทำไปเรื่อยๆ จนครบ ๑๖ ขา โดยการถักแบบนี้ มีหลายขนาด ถ้าต้องการแหขนาด ๘ ศอก จะต้องหยุดขยายตาเมื่อถักไปจนถึง ๘ ศอก ถ้าต้องการแหขนาด ๙ ศอก จะต้องหยุดขยายตาเมื่อถักไปจนถึง ๗ ศอก
- ๓) เทคนิคการเย็บจะขึ้นอยู่การดึงและการพันด้าย
- ๔) เมื่อได้ขนาดที่ต้องการแล้ว ให้ตัดลูกแห (โซ่ เบอร์ ๑๓) ทั้งนี้การใส่ลูกแหจะขึ้นอยู่กับผู้ใช้ว่าต้องการความหนัก เบา เท่าใด โดยลูกค้าสามารถกำหนดน้ำหนักเองได้

๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก

- การทำไม้กวาด ดูจากสื่อการสอนจากยูทูบ
- การสานแห ได้รับการอบรม

๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๕๐/๓ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
โทรศัพท์ ๐๘๒-๓๙๐๙๔๔๕

❖ หัตถกรรม ❖

๑. ชื่อ นายกฤต ชำนาญการ อายุ ๕๐ ปี วันเดือนปีเกิด ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๑๗
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๕๐/๒ หมู่ที่ ๑๐ บ้านท่าเจริญ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การทำไม้กวาดดอกหญ้า
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากอยากมีรายได้เพิ่มในครัวเรือน ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ทำเวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเป็นการอนุรักษ์ไว้ไม่ให้หายไปจากชุมชน
๕. วัตถุประสงค์ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว อนุรักษ์ไว้สืบสานรุ่นต่อรุ่น
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน เตรียมอุปกรณ์ ได้แก่ ดอกหญ้า จะเป็นดอกหญ้าตองกง ดอกอ้อ หรือดอกแพมก็ก็ได้ ไม้ไผ่ความยาวประมาณ ๘๐ เซนติเมตร เชือกฟาง เข็มเย็บกระสอบ ตะปู วิธีการทำ ดังนี้
 - ๑) ขั้นตอนแรกในการทำไม้กวาดดอกหญ้าคือ นำดอกหญ้ามาทำความสะอาดและตากให้แห้ง
 - ๒) จากนั้นจึงนำดอกหญ้าประมาณ ๑ กำมือนามัดรวมกันเป็นวงกลม
 - ๓) นำเข็มเย็บกระสอบที่ร้อยเชือกฟางแล้วแทงกลางช่อดอกหญ้าที่มัดรวมไว้ แล้วถักขึ้น-ลงแบบหางปลาให้ได้ ๓ ชั้น พร้อมจัดดอกหญ้าให้แบน
 - ๔) เมื่อได้ทรงเรียบร้อยแล้วตัดโคนดอกหญ้าให้เสมอกัน จากนั้นนำด้ามไม้ไผ่เสียบลงตรงกลางมัดดอกหญ้า แล้วนำเชือกฟางมามัดไว้ด้วยกัน
 - ๕) จากนั้นก็ตอกตะปูยึดดอกหญ้ามัดกับด้ามไม้ไผ่ให้แน่น เพื่อให้ไม้กวาดมีความแข็งแรงมากขึ้น
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก นายจำนงค์ คำผั่น
๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๕๐/๒ หมู่ที่ ๑๐ บ้านท่าเจริญ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โทรศัพท์ ๐๙๘๘-๗๕๘๐๓๕๔

❖ หัตถกรรม ❖

๑. ชื่อ นางบัวเรียว วงศ์ชัย อายุ ๕๖ ปี วันเดือนปีเกิด ๑๘ มิถุนายน ๒๕๑๑
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๓๐ หมู่ที่ ๑๒ บ้านศรีชัยมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การทอผ้า
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมไทลื้อผ้าทอไทลื้อมีความสวยงาม
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อการสวมใส่และเพื่อจำหน่ายหารายได้ให้ครอบครัว
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน การทอผ้า
 - เตรียมวัสดุอุปกรณ์
 - เตรียมหลอดลายต่างๆ ทั้งแบบโบราณ และปรับเปลี่ยนลายตามสมัยนิยม
 - ทอผ้า
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก มารดา
๘. ติดต่อได้ที่ ๓๐ หมู่ที่ ๑๒ บ้านศรีชัยมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

❖ หัตถกรรม ❖

๑. ชื่อ นางต่อมแก้ว วงศ์ชัย อายุ ๖๔ ปีวันเดือนปีเกิด -
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๑๗๕ หมู่ที่ ๑๒ บ้านศรีชัยมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การทอผ้า
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากผ้าทอไทลื้อมีความงดงามและเป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้านศรีดอนชัยจึงอยากสืบ ทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้
๕. วัตถุประสงค์
 - เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - เพื่อจำหน่ายหารายได้ให้ครอบครัว
 - เพื่อนำมาใช้ไว้ในครัวเรือน
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน การทอผ้า
 - เตรียมวัสดุอุปกรณ์ เช่น กรวย ด้ายทอ ไม้ดอก ไม้ด้าย เป็นต้น
 - เมื่อเตรียมอุปกรณ์เสร็จก็เริ่มการทอผ้าเป็นลายต่างๆ
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก มารดา
๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๑๗๕ หมู่ที่ ๑๒ บ้านศรีชัยมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

❖ หัตถกรรม ❖

๑. ชื่อ นางอารีรัตน์ วงค์ชัย อายุ ๕๗ ปี วันเดือนปีเกิด ๑๘ มิถุนายน ๒๕๑๐
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๑๕๘ หมู่ที่ ๑๒ บ้านศรีชัยมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การทอผ้า
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ
 - เพื่อสืบทอดวิธีการทอผ้าของชาวไทลื้อ
 - เพื่ออนุรักษ์ลายผ้าของบรรพบุรุษ
 - เพื่อพัฒนาลายผ้าทอต่างๆไว้
๕. วัตถุประสงค์
 - เพื่อนำไปใช้ในครัวเรือน
 - เพื่อหารายได้เสริมให้กับครอบครัว
 - เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมไว้ให้ลูกหลานสืบทอดต่อไป
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน การทอผ้า
 - เตรียมวัสดุอุปกรณ์ เช่น กี่ กระสวย ด้ายทอ ไม้ดอก ไม้ด้าย เป็นต้น
 - เมื่อเตรียมอุปกรณ์เสร็จก็เริ่มการทอผ้าเป็นลายต่างๆ
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก มารดา
๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๑๕๘ หมู่ที่ ๑๒ บ้านศรีชัยมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

❖ หัตถกรรม ❖

๑. ชื่อ นางณัฐชา วงศ์อมรวัฒน์ อายุ ๔๓ ปี วันเดือนปีเกิด ๑๗ ธันวาคม ๒๕๒๔
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๙๘ หมู่ที่ ๑๒ บ้านศรีชัยมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การทอผ้า
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ
 - เพื่อสืบทอดวิธีการทอผ้าของชาวไทลื้อ
 - เพื่อรักษาลายผ้าของไทลื้อ
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อสืบทอดวิธีการทอผ้าของชาวไทลื้อให้ลูกหลานได้สืบทอดต่อไป
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน การทอผ้า
 - เตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ได้แก่ เครื่องยืน ก็ กระสรวย ไม้ด้าม
 - เตรียมเครื่องยืน
 - สืบหูก (ต่อด้านเครื่องยืนเข้าพืมให้ใส่เข้าหูก)
 - เตรียมลายที่จะทำ เช่น ลายดอกจก เกาะลัวง ตางอย
 - ดำเนินการทอตามลายที่เตรียม
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก มารดา ประยุกต์ตามสื่อต่างๆ
๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๙๘ หมู่ที่ ๑๒ บ้านศรีชัยมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

❖ หัตถกรรม ❖

๑. ชื่อ นางคำรอด วงศ์ชัย อายุ ๖๔ ปี วันเดือนปีเกิด ๕ สิงหาคม ๒๕๐๓
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๔๔/๒ หมู่ที่ ๑๒ บ้านศรีชัยมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การทอผ้า
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ
 - เนื่องจากผ้าทอไทลื้อมีความงดงาม
 - เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาของคนรุ่นเก่า
๕. วัตถุประสงค์
 - เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าไทลื้อ
 - เพื่อจำหน่าย
 - เพื่อเก็บไว้ในครอบครัว
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน การทอผ้า เตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ โดยหาซื้อเอง และจัดทำเอง เช่น ไม้ด้ามก็ กระจกรวย ฝ้ายต่างๆ เช่น ผ้าเทโร ผ้าฝ้ายย้อมสี เป็นต้น
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก บรรพบุรุษ
๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๔๔/๒ ม. ๑๒ บ้านศรีชัยมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

❖ หัตถกรรม ❖

๑. ชื่อ นางสาวเรือง แก้วดารา อายุ ๓๕ ปี วันเดือนปีเกิด ๙ กันยายน ๒๕๓๓
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๔๔/๒ หมู่ที่ ๑๒ บ้านศรีชัยมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การทอผ้า
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากผ้าทอไทลื้อมีความงดงามและสืบทอดวิธีการทอผ้าของชาวไทลื้อให้ลูกหลานได้สืบทอดต่อไป
๕. วัตถุประสงค์
 - เพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว
 - เพื่อนำมาใช้ในครอบครัว
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน การทอผ้า
 - เตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ได้แก่ กี่ กระสวย เป็นต้น
 - เริ่มดำเนินการทอผ้า
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก มารดา
๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๔๔/๒ หมู่ที่ ๑๒ บ้านศรีชัยมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ศิลปกรรม

❖ ศิลปะการแสดง ❖

๑. ชื่อ นายศิริกานต์ วงศ์ชัย อายุ ๒๕ ปี วันเดือนปีเกิด ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๒
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๑๐๔ หมู่ ๗ บ้านศรีดอนชัย ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง ศิลปะการแสดงฟ้อนรำดาบ ฟันดาบไฟ ตีกลองสะบัดชัย และการแสดงศิลปะการต่อสู้ เป็นต้น
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เริ่มจากการดูแล้วรู้สึกชอบศิลปะ ล้วนน่า จึงเริ่มเรียนจาก อาจารย์สุริยา วงศ์ชัย ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เพื่อหารายได้พิเศษมาช่วยครอบครัว และยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป.
๕. วัตถุประสงค์ สืบสานศิลปะการแสดงฟ้อนรำดาบ ฟันดาบไฟ ตีกลองสะบัดชัย ให้คงอยู่ต่อไป และยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน การรำดาบจะมีดาบ ๑ หรือ ๒ เล่ม เริ่มฟ้อนดาบตามหลักเกณฑ์และท่ารำที่ครูบาอาจารย์ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ การรำดาบ ฟันดาบไฟ ตีกลองสะบัดชัยมักแสดงในงานมงคลและพิธีกรรม
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก อาจารย์สุริยา วงศ์ชัย (พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ)
๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๑๐๔ หมู่ที่ ๗ บ้านศรีดอนชัย ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โทรศัพท์ ๐๖๕-๐๑๙๘๑๘๔ Facebook J'jap Wongchai

❖ ศิลปะการแสดง ❖

๑. ชื่อ นายน่านเหนือ สิงห์ไชย อายุ ๒๑ ปี วันเดือนปีเกิด ๗ กันยายน ๒๕๔๖
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๑๔๔ หมู่ที่ ๑๒ บ้านศรีชัยมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง ศิลปะการแสดงฟ้อนรำดาบ
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากมีความชอบในด้านนี้และอยากใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเป็นการอนุรักษ์ วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป และเป็นการสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมการฟ้อนรำดาบให้คงอยู่กับคนรุ่นหลังได้
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน การรำดาบตามวันสำคัญต่างๆ โดยรำดาบตามเนื้อหาของเรื่องต่างๆที่เราฟ้อนรำดาบในงานนั้นๆ อาจจะสั้นหรือยาวแล้วแต่เนื้อหาของเรื่องหรือตอนนั้นๆที่เราเลือกไว้
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก อาจารย์สุริยา วงศ์ชัย (พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ)
๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๑๔๔ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

❖ ศิลปะการแสดง ❖

๑. ชื่อ นายวรินทร์ ตุ่มเบญญ์ อายุ ๑๖ ปี วันเดือนปีเกิด ๙ มิถุนายน ๒๕๕๑
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๑๘/๒ หมู่ที่ ๗ บ้านศรีดอนชัย ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การเป่าปี่ เป่าขลุ่ย เป่าปี่น้ำเต้า
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากมีความชอบส่วนตัว เพราะการฟังเพลงจากการเป่าปี่ แล้วเกิดความไพเราะ เพลิดเพลิน จึงเกิดความชอบจึงฝึกหัดเป่าปี่ และเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ และช่วยให้มีสมาธิในการเรียน การทำงานเกิดความผ่อนคลายสนุกสนานช่วยให้วัฒนธรรมการฟ้อนดาบไทลื้อคงอยู่นานสืบไป และเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน ก่อนการเป่าปี่ เป่าขลุ่ย เป่าปี่น้ำเต้า ต้องตั้งจิตให้ผ่องใสปลอดโปร่ง แล้วเป่าตามเนื้อเพลงนั้นๆ
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก พระอาจารย์ประเสริฐ วัดท่าข้ามศรีดอนชัย การศึกษาจากยูทูบ ศึกษาจากคนทั่วไป ฝึกฝนด้วยตนเองจนสามารถแต่งเพลงขึ้นเองได้
๘. ติดต่อได้ที่ บ้านเลขที่ ๑๘/๒ หมู่ที่ ๗ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โทรศัพท์ ๐๘๕-๐๔๑๒๕๓๒

❖ ศิลปะการแสดง ❖

๑. ชื่อ นายหวัน วงศ์ชัย อายุ ๗๓ ปี วันเดือนปีเกิด ๒๕ สิงหาคม ๒๔๙๔
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๑๐๖/๒ หมู่ที่ ๑๔ บ้านศรีมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การเป่าปี่
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ มีแรงบันดาลใจมาจากความชอบการเป่าปี่ เพราะเกิดความสุข เพลิดเพลิน เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การเป่าปี่ทำให้เกิดความผ่อนคลาย คลายเครียด ช่วยให้อารมณ์ดี ได้อยู่กับคนที่หลากหลายเป็นกลุ่มเป็นคณะ
๕. วัตถุประสงค์ ได้สืบทอดการเป่าปี่ให้คงอยู่ และเป็นการฝึกจิตใจให้สงบเกิดความสุขสนทน เพลิดเพลิน
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน อยู่กันเป็นกลุ่ม บางคนก็ร้องเพลง พร้อมกับจังหวะของการเป่าปี่ เกิดเพลงต่างๆตามทำนอง ทำให้เกิดความสุขสนทนในหมู่คณะ
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก บรรพบุรุษ
๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๑๐๖/๒ หมู่ที่ ๑๔ บ้านศรีมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

❖ ศิลปะการแสดง ❖

๑. ชื่อ นางปรียากร อินสองใจ อายุ ๕๑ ปี วันเดือนปีเกิด ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๑๖
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๔๒๒ หมู่ที่ ๑๘ บ้านสารภี ตำบลศรีดอนชัยอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การฟ้อนเล็บ
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากเห็นผู้เฒ่าผู้แก่เขาฟ้อนในงาน ขบวนแห่ หรืองานฉลองต่างๆ ดูแล้วชอบมีความ อ่อนช้อย แต่งตัวสวยงาม และชอบเล็บที่สวมนิ้ว
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมการฟ้อนเล็บที่ปัจจุบันได้เลือนหายไปไม่ค่อยมีคนสืบทอด
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน
 - แต่งกายด้วยผ้าขึ้น เสื้อแขนยาวทรงกระบอก คอกลมผ่าอก เก้าอี้มมวด้านท้ายทอย ทัดดอกไม้ประเภทดอกเอื้อง
 - ห่มสไบเฉียงจากไหล่ซ้ายไปขวา ติดเข็มกลัด
 - สวมนิ้วที่ทำด้วยทองเหลืองทั้ง ๘ นิ้ว ยกเว้นนิ้วหัวแม่มือ
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก ร่วมฝึกซ้อมกับกลุ่มแม่บ้าน โดยมีครูมาฝึกสอน
๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๔๒๒ หมู่ที่ ๑๘ บ้านสารภี ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โทรศัพท์ ๐๘๔-๙๑๘๔๑๙๖

❖ ศิลปะการแสดง ❖

๑. ชื่อ นายเชิด จิมคำ อายุ ๖๗ ปี วันเดือนปีเกิด ๑๓ เมษายน พ.ศ.๒๕๐๐
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๖๔ หมู่ที่ ๕ บ้านเขียะ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การดีดซึง
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ ชอบในการร้องรำทำเพลง การแสดง เพื่อสร้างความสุขให้แก่ตนเองและผู้อื่น
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านด้านการดีดซึงที่ปัจจุบันได้เลือนหายไปไม่ค่อยมีคนสืบทอด
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน
 - รวมกลุ่มกับคณะเครื่องดนตรีพื้นบ้านในหมู่บ้าน
 - ร่วมแสดงในงานต่างๆในหมู่บ้าน เช่น งานบวช งานแต่ง งานศพ
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก พ่อครูปิ่น แจขจัด
๘. ติดต่อได้ที่ บ้านเลขที่ ๖๔ หมู่ที่ ๕ บ้านเขียะ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายโทรศัพท์ ๐๖๑-๓๕๒๑๗๖๒

❖ ศิลปะการแสดง ❖

๑. ชื่อ นายต๋อง สุโรพันธ์ อายุ ๒๗ ปี วันเดือนปีเกิด ๒ มีนาคม ๒๕๐๐
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๖๑/๑ หมู่ที่ ๑๑ บ้านใหม่เจดีย์ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง กลองึง
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากมีความชอบในการร้องรำทำเพลง การแสดง เพื่อสร้างความสุขให้แก่ตนเองและผู้อื่น
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านด้านการตีซึ่งที่ปัจจุบันได้เลือนหายไป ไม่ค่อยมีคนสืบทอด
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน
 - รวมกลุ่มกับคณะเครื่องดนตรีพื้นบ้านในหมู่บ้าน
 - ร่วมแสดงในงานต่างๆในหมู่บ้าน เช่น งานบวช งานแต่ง งานศพ
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก พ่อครูปิ่น แจจัด
๘. ติดต่อได้ที่ ๖๑/๑ หมู่ที่ ๑๑ บ้านใหม่เจดีย์ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอ.เชียงของ จังหวัดเชียงราย

❖ ศิลปะการแสดง ❖

๑. ชื่อ นางลำพรรณ หมั่นกลาง อายุ ๖๐ ปี วันเดือนปีเกิด ๒๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๐๗
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๑๑ บ้านใหม่เจดีย์ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การฟ้อนรำ
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เห็นผู้เฒ่าผู้แก่เขาฟ้อนในงานขบวนแห่หรืองานฉลองต่างๆ ดูแล้วชอบ เพราะมีความอ่อนช้อยได้แต่งตัวสวย
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมการฟ้อนรำที่ปัจจุบันได้เลือนหายไปไม่ค่อยมีคนสืบทอด
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน แต่งกายด้วยผ้าขึ้น เสื้อแขนยาวทรงกระบอก คอกลมผ่าอก เก้าอี้มมว้ยด้านท้ายทอยทอดดอกไม้ ประทัดดอกไม้ธูปเทียนจากไหล่ซ้ายไปเอวขวา ติดเข็มกลัด
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก แม่ (นางขัน หงษ์คำ)
๘. ติดต่อได้ที่ บ้านเลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๑๑ บ้านใหม่เจดีย์ ตำบลศรีดอนชัยอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

❖ ศิลปะการแสดง ❖

๑. ชื่อ นางสาว หงษ์คำ อายุ ๘๒ ปี วันเดือนปีเกิด - พ.ศ. ๒๔๘๕
๒. ที่อยู่ ๑๙๕ หมู่ที่ ๑๕ บ้านศรีดอนชัย ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง ขับซอพื้นบ้าน
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ ฟังแม่ขับมาตั้งแต่เป็นเด็กและติดตามแม่ไปขับงานต่างๆ ชอบฟัง มีความไพเราะสนุกสนาน จนจำเนื้อขับร้องได้
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อสืบทอดการขับซอของพื้นบ้าน
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน
 - เมื่อมีงานสำคัญในหมู่บ้าน เช่น งานวัด จะได้รับเชิญไปขับร้องร่วมกับคณะที่มาจากต่างถิ่น เพื่อสร้างความสนุกสนาน
 - ปัจจุบันด้วยอายุที่มากขึ้น ความจำ และร่างกายไม่เอื้ออำนวย จึงไม่สามารถไปร่วมงานได้ แต่ก็ยังขับร้องให้ลูกหลานฟังได้บ้าง
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก แม่ (นางขัน หงษ์คำ)
๘. ติดต่อได้ที่ บ้านเลขที่ ๑๙๕ หมู่ที่ ๑๕ บ้านศรีดอนชัย ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

เกษตรกรรม

❖ การเกษตร ❖

๑. ชื่อ นางสาวสุจินต์ ดีมาก อายุ ๖๒ ปี วันเดือนปีเกิด ๑๗ ตุลาคม ๒๕๐๕
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๖๘ หมู่ที่ ๒ บ้านปากอิ่ง ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การเพาะปลูก
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ช่วยให้มีรายได้ตลอดปี ทำให้มีความรู้ความสามารถในการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อใช้ในการประกอบเป็นอาชีพหลัก
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน
 - เพาะกล้า เตรียมดิน
 - เตรียมวัสดุ
 - ดูแล ใส่ปุ๋ย
 - เก็บผลผลิต
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก การศึกษาจากบรรพบุรุษ ยูทูบ เป็นต้น
๘. ติดต่อได้ที่ ๖๘ หมู่ที่ ๒ บ้านปากอิ่ง ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

❖ การเกษตร ❖

๑. ชื่อ นายสมมาตย์ อุทัยแสน อายุ ๓๗ ปี วันเดือนปีเกิด ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๐
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๓๐/๗ หมู่ที่ ๑๖ บ้านปากอิงใต้ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การเกษตรแบบผสมผสาน
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ช่วยให้มีรายได้ตลอดปี
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อใช้ในการประกอบเป็นอาชีพหลัก
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน
 - เพาะกล้า เตรียมดิน
 - เตรียมวัสดุ
 - ดูแล ใส่ปุ๋ย
 - เก็บผลผลิต
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก ยูทูบ ภูมิปัญญาดั้งเดิม
๘. ติดต่อได้ที่ อยู่ เลขที่ ๓๐/๗ หมู่ที่ ๑๖ บ้านปากอิงใต้ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โทรศัพท์ ๐๙๘-๘๕๘๓๔๙๒

❖ การเกษตร ❖

๑. ชื่อ นายเสาร์ วุวรรณดี อายุ ๕๑ ปี วันเดือนปีเกิด ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๖

๒. ที่อยู่ เลขที่ ๑๕๖ หมู่ที่ ๑๖ บ้านปากอิงใต้ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การเกษตร

๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ช่วยให้มีรายได้ตลอดปี

๕. วัตถุประสงค์ เพื่อใช้ในการประกอบเป็นอาชีพหลัก

๖. กระบวนการ/ขั้นตอน

- เพาะกล้า เตรียมดิน
- เตรียมวัสดุ
- ดูแล ใส่ปุ๋ย
- เก็บผลผลิต

๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก สื่อ ยูทูบ ภูมิปัญญาดั้งเดิม

๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๑๕๖ หมู่ที่ ๑๖ บ้านปากอิงใต้ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โทรศัพท์ ๐๙๓-๑๘๙๓๕๗๓

❖ การเกษตร ❖

๑. ชื่อ นายสงกานต์ บุญต่อม อายุ ๔๖ ปี วันเดือนปีเกิด ๑๕ เมษายน ๒๕๒๑
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๒๘๘ หมู่ที่ ๒ บ้านปากอิง ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การเกษตร
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ช่วยให้มีรายได้ตลอดปี
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อใช้ในการประกอบเป็นอาชีพหลัก
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน
 - เพาะกล้า เตรียมดิน
 - เตรียมวัสดุ
 - ดูแล ใส่ปุ๋ย
 - เก็บผลผลิต
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก สื่อ ยูทูบ ภูมิปัญญาดั้งเดิม
๘. ติดต่อได้ที่ ๒๘๘ หมู่ที่ ๒ บ้านปากอิง ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

❖ การเกษตร ❖

๑. ชื่อ นางดวงดี บุญไตร อายุ ๓๑ ปี วันเดือนปีเกิด ๖ เมษายน ๒๕๓๖
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๑๕๑ หมู่ที่ ๒ บ้านปากอิง ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การเกษตร
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ช่วยให้มีรายได้ตลอดปี
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อใช้ในการประกอบเป็นอาชีพหลัก
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน
 - เพาะกล้า เตรียมดิน
 - เตรียมวัสดุ
 - ดูแล ใส่ปุ๋ย
 - เก็บผลผลิต
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก สื่อ ยูทูบ ภูมิปัญญาดั้งเดิม
๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๑๕๑ หมู่ที่ ๒ บ้านปากอิง ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม

❖ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ❖

๑. ชื่อ นายปิ่น ชำนาญการ อายุ ๗๕ ปี วันเดือนปีเกิด - ๒๔๙๒
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๑๑๕/๓ หมู่ที่ ๓ บ้านลุง ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง พิธีทางศาสนา (การทำพิธีสืบทอดแม่บ้านเพื่อขอฝน)
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากฝนไม่ตกตามฤดูกาลจึงต้องขอ
น้ำฝนเพื่อใช้อุปโภคบริโภคและช่วยดูแลพืชพันธุ์ธัญญาหารให้อุดมสมบูรณ์
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อใช้ในการทำการเกษตรและการอุปโภค บริโภค
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน เริ่มจากการเตรียมของ เช่น ดอกไม้ ธูปเทียนบูชา และของต่างๆ เช่น
ของแก่นไม้ไผ่ทำพิธี
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก ครูบาอาจารย์สมัยโบราณ
๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๑๑๕/๓ หมู่ที่ ๓ บ้านลุง ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
ติดต่อได้ที่ ๐๖๒-๘๑๓๐๓๖๘

❖ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ❖

๑. ชื่อ พระอาจารย์สุพัฒน์ อิริยวสี อายุ ๕๙ ปี วันเดือนปีเกิด ๒๒ สิงหาคม ๒๕๐๘
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๑๘๐ หมู่ที่ ๑๐ บ้านท่าเจริญ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง พิธีทางศาสนา (การทำพิธีสืบชะตา)
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจาก ต้องการให้เป็นมงคลในการดำเนินชีวิต มีชีวิตอยู่แบบสุขสบาย ปราศจากโรคภัยทั้งหลาย ทำให้มีความเจริญรุ่งเรืองสืบไป
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับทุกคน ซึ่งเป็นประเพณีล้านนาที่ได้สืบทอดกันมา เช่น วันเกิด วันได้รับยศศักดิ์ ขึ้นบ้านใหม่ เจ็บป่วย ชะตาไม่ดี ชะตาขาด ต่ออายุ ให้แคล้วคลาดจากโรคภัยอยู่ดีมีสุข
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน อุปกรณ์ประกอบการทำพิธี ได้แก่
 - กระบอกน้ำ ๑๐๘ หรือเอาเท่าอายุ
 - กระบอกทราย ๑๐๘ หรือเอาเท่าอายุ
 - บันไดชะตา ๑ อัน
 - ลวดเงิน ๔ เส้น
 - ลวดทอง ๔ เส้น
 - หมากพลูผูกติดเส้นด้ายในลวดเงินลวดทอง ๑๐๘ เส้น
 - ไม้ค้ำ ๑ อัน
 - ขว้ไต (สะพานข้ามน้ำขนาดยาว ๑ วา ๑ อัน)
 - ช่อ ธงเล็ก ๑๐๘
 - ฝ้ายค่าคิงจุดน้ำมัน (ต้องยาวเท่าตัวผู้สืบชะตา) ๑ ร้อย
 - กล้ามะพร้าว ๑ ต้น
 - กล้ายดิน ๑ เครือ
 - เสือ ๑ ผืน
 - หมอน ๑ ใบ
 - หม้อใหม่ ๒ ใบ (หม้อเงิน หม้อทอง)
 - มะพร้าว ๑ พรวง
 - ธงค่าคิง (ธงยาวเท่าตัว) ๑ ผืน
 - เทียนเล่มเล็ก ๑ เล่ม
 - ด้ายสายสิญจน์ล้อมรอบผู้สืบชะตา ๑ เส้น
 - บาตรน้ำมันต์ ๑ ลูก
 - พานบายศรีปมแมว ๑ สำรับ
 - ไม้ค้ำ ๓ ต้น

เมื่อเตรียมอุปกรณ์ครบแล้ว จากนั้นนิมนต์พระสงฆ์ที่เคารพนับถือมาทำพิธี จำนวนพระสงฆ์สามารถนิมนต์ได้ตั้งแต่ ๑ ๓ ๕ ๗ ๙ รูป ขึ้นตอนในการ ให้เจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย พ่ออาจารย์นำหัวพระอาราธนาศีล พระสงฆ์ผู้เป็นประธานให้ศีล จากนั้น พ่ออาจารย์อาราธนาพระปริตรพระสงฆ์รูปที่สามกล่าวชุมนุมเทวดา แล้วประธานนำ สวดมนต์ ขณะที่สวดนั้นผู้สืบทอดชะตาและลูกหลานจะเข้านั่งในซุ้มเครื่องสืบทอดชะตาซึ่งตั้งไว้หน้าพระสงฆ์ เอาด้ายสายสิญจน์เวียนรอบศีรษะของผู้เข้าพิธีสืบทอดชะตา นั่งประนมมือพระเจริญพุทธมนต์จนจบ

๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก ครูบาอาจารย์และได้ค้นคว้าประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามเป็นสมบัติอันล้ำค่าที่เราได้รับเป็นมรดกตกทอดมาไม่ให้สูญหาย มีตำนานปรากฏในคัมภีร์สืบทอดชะตากล่าวไว้ในโบราณกาล

๘. ติดต่อได้ที่ วัดท่าเจริญ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

โทรศัพท์ ๐๖๒-๓๐๘๖๗๓๕

ด้านอาหารไทย

❖อาหารไทย❖

๑. ชื่อ นายริม สมตัว อายุ ๕๖ ปี วันเดือนปีเกิด ๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๑๒
๒. ที่อยู่ ๑๕๑ หมู่ที่ ๑๒ บ้านศรีชัยมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง ขนมไทย
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจาก หาวีธีการแปรรูปอาหารให้เป็นขนมไทย
๕. วัตถุประสงค์
 - ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 - หารายได้เสริมในครอบครัว
 - ทำไว้ใช้ในครอบครัว
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน
 - ศึกษาหาข้อมูลเอง หรือ ศึกษาหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก
 - พี่สาว
๘. ติดต่อได้ที่ ๑๕๑ หมู่ที่ ๑๒ บ้านศรีชัยมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โทรศัพท์ ๐๖๒-๗๙๓๘๒๗๕

ด้านอาหารพื้นบ้าน

❖ อาหารพื้นบ้าน ❖

ชื่อภูมิปัญญา การทำส้มผักกาดดอง (ส้มผัก)

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านอาหารพื้นบ้าน

๑. ชื่อ นางอำพน อุบลเหลือง อายุ ๖๐ ปี วันเดือนปีเกิด ๒๙ กันยายน ๒๕๐๘

๒. ที่อยู่ เลขที่ ๑๗/๑ หมู่ที่ ๓ บ้านลุง ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การทำส้มผักกาดดอง (ส้มผัก)

๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เป็นการถนอมอาหาร

๕. วัตถุประสงค์

- ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- หารายได้เสริมในครอบครัว
- ทำไว้ใช้ในครอบครัว

๖. กระบวนการ/ขั้นตอน

- นำผักกาดเขียว ล้างสะอาดนวดกับเกลือและข้าวเหนียวหนึ่ง แล้วดองในน้ำซาวข้าวทิ้งไว้ ๑-๒ วัน

๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง

๘. ติดต่อได้ที่ เลขที่ ๑๗/๑ หมู่ที่ ๓ บ้านลุง ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
โทรศัพท์ ๐๘๗-๓๖๐๐๘๔๒

ด้านอื่นๆ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเชื่อ
ประเพณี ศาสนา

❖ ทำพิธีวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ❖

๑. ชื่อ พระสุธีไกร อินน้อย (ปภาโส) อายุ ๔๑ ปี วันเดือนปีเกิด ๑๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๒๖
๒. ที่อยู่ หมู่ที่ ๓ บ้านลุง ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ ความเป็นมาคือ เป็นวันวิสาขบูชา เป็นวันที่พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน ต้องการที่จะระลึกถึงความสำคัญของวันวิสาขบูชา และมีการทำบุญ
๕. วัตถุประสงค์ เพื่อว่าจะเป็นการทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและได้บอกถึงความ เป็นมาของ วันวิสาขบูชาว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน
 - ตอนเช้าทำวัตรสวดมนต์
 - เวลา ๐๗.๐๐ น. ทำบุญตักบาตร
 - ตอนเย็นทำวัตรเย็น สวดมนต์
 - เวลา ๒๐.๐๐ น. เวียนเทียน
๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก หนังสือสวดมนต์และหนังสือมนต์พิธี
๘. ติดต่อได้ที่ วัดบ้านลุง หมู่ที่ ๓ ตำบลศรีดอนชัยอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
โทรศัพท์ ๐๖๔-๐๐๙๐๑๒๗

❖ พระพุทธศาสนา ❖

๑. ชื่อ นายจรัญ ทวีชัย อายุ ๕๘ ปี วันเดือนปีเกิด ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๐๙

๒. ที่อยู่ หมู่ที่ ๑๐ บ้านท่าเจริญ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง พระพุทธศาสนาและงานช่าง

๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจาก เคยได้บวชเรียนจนจบนักธรรมชั้นเอก ได้สึกและทำงานช่างและได้รับเหมาก่อสร้าง เป็นเวลา ๑๒ ปี และได้มีโอกาสบวชอีกครั้งประมาณ ๕ เดือน ปัจจุบันได้เป็นอาจารย์วัดท่าเจริญ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

๕. วัตถุประสงค์

- ด้านการศาสนา เพื่อเป็นผู้นำศาสนาฝ่ายฆราวาส (อาจารย์วัด) เป็นตัวแทนดำเนินกิจการทางวัด
- ด้านงานช่าง เช่น ช่างไม้ไผ่ เพื่อสร้างประสบการณ์ให้ตนเองและเผยแพร่ให้คนในชุมชนได้รับทราบและปฏิบัติตามได้

๖. กระบวนการ/ขั้นตอน

- กระบวนการเกี่ยวกับไม้ไผ่ จะมีเครื่องมือในการทำงาน และจะแบ่งหน้าที่ให้แต่ละคนตามความถนัดของตนเอง ไม้ไผ่บางส่วนซื้อมาบางส่วนได้ปลูกเอง และพร้อมทำตามแบบที่ลูกค้าสั่ง
- กระบวนการทางศาสนา แนะนำ แนะนำ เด็กรุ่นใหม่ให้เข้าหากิจกรรมทางศาสนา คอยหากิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้ทำร่วมกันเพื่อบูรณรักษภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบไปจนถึงรุ่นหลัง

๗. เรียนรู้ สืบทอดมาจาก

- การเป็นช่างไม้ไผ่ เรียนรู้มาจาก ผู้เฒ่า ผู้แก่คอยสอน และคอยดู คอยจำ หรือในอินเทอร์เน็ต
- การเป็นอาจารย์วัด ได้สืบทอดมาจากครู อาจารย์ และศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง

๘. ติดต่อได้ที่ หมู่ที่ ๓ บ้านลุง ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

โทรศัพท์ ๐๘๖-๑๖๓๗๑๓๘

❖ องค์กรชุมชน ❖

กลุ่มทอผ้า

๑. ชื่อ นางดอกแก้ว ชีระโคตร อายุ ๗๔ ปี วันเดือนปีเกิด ๒๑ กรกฎาคม ๒๔๙๓
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๑๖/๑ หมู่ที่ ๗ บ้านศรีดอนชัย ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การทอผ้า
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากในอดีตครอบครัวมีลูก ๑๒ คน และมีลูกสาว ๒ คน แม่ดอกแก้วเป็นลูกสาวคนที่ ๒ ที่ต้องทอผ้าให้คนในบ้านสวมใส่ทุกคน ซึ่ง ป้าดอกแก้วเริ่มทอผ้าตั้งแต่อายุ ๑๐ ขวบ จึงเกิดความชอบในเรื่องการ ทอผ้า จึงทำให้ทอผ้ามา จนถึงปัจจุบัน
๕. วัตถุประสงค์ - ยึดเป็นอาชีพเพื่อเป็นรายได้ภายในครอบครัว
 - เป็นการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมของผ้าทอไทยลื้อไว้
 - เพื่อสืบสานให้ลูกหลานได้มีอาชีพติดตัว
๖. กระบวนการ/ขั้นตอน การทอผ้า เริ่มจากการปลูกต้นฝ้าย ใช้ระยะเวลาประมาณ ๕ เดือน (พ.ค.-ก.ย.) หลังจากนั้นก็เก็บดอกฝ้ายนำมาตากแห้ง แล้วเอาสิ่งที่ปนมากับฝ้ายออก ดอกฝ้ายที่ เก็บมาสามารถนำมาเก็บไว้ทำเป็นเส้นด้ายประมาณ ๓-๔ ปี และนำมาทำเป็นเส้นด้ายเพื่อทอ เป็นผ้าฝ้าย โดยการนำมาอีด แลป ฮ้ำ ปั่น ย้อม ทอ
 - การอีดฝ้าย คือ เอาเมล็ดของฝ้ายออกเหลือเฉพาะยวงฝ้าย
 - การแลปหรือปดฝ้าย คือ การนำยวงฝ้ายมาแลป ตีให้ยวงฝ้ายกระจายตัว
 - การฮ้ำ คือการนำฝ้ายที่กระจายตัวมาพันเป็นหางฝ้ายเรียวยาวพอประมาณ
 - การปั่น คือการนำฝ้ายที่พันเป็นหางฝ้ายมาปั่นเป็นเส้นฝ้าย

- การเป็ฝ้าย คือ การนำเส้นฝ้ายที่ได้จากการปั่นเป็นเส้นด้ายมาทำเป็นตอ(ใจ) แล้วนำเส้นฝ้ายที่เป็นตอมาทาบขนาดเช่นว่า ๒ คืบต่อมานำมาวัดกับน้ำข้าว(ข้าวเจ้า) ผึ่งไว้ให้แห้ง เพื่อให้ฝ้ายมีความเหนียวไม่ขาดง่าย หลังจากนั้นนำเส้นฝ้ายที่ได้มา “เซน”
- การเซนฝ้าย คือการนำฝ้ายมาเดินเส้นกับหลักเสา เพื่อที่จะทำเป็นเครือฝ้าย (เครือหูก) ที่ใช้สำหรับทอเป็นผืน พอเซนฝ้ายเสร็จ เราก็จะได้เครือฝ้ายที่จะนำเส้นฝ้ายมาทอเป็นผืน หลังจากนั้นก็นำเครือฝ้าย (เครือหูก) นำไปใส่ที่ทอแล้วนำไปสับกับฟืม พร้อมสำหรับการนำเส้นด้ายมาทอเป็นผ้าสำหรับสวมใส่
- นำฝ้ายที่เหลือจากการปั่นเป็นเส้นด้ายและนำมาทำเป็นตอ (ใจ) นำมาปั่นใส่หลอดฝ้าย แล้วเอาหลอดฝ้ายใส่กระสวยทอผ้า พร้อมสำหรับทอเป็นผ้าผืนงามๆ และลวดลายต่างๆ

วัสดุ/อุปกรณ์ในการทอผ้า

- ๑) ดอกหวี เป็นอุปกรณ์สำหรับหมุนเพื่อกรอเส้นด้วยสีต่างๆ เข้าหลอดด้าย มีลักษณะคล้ายกังหันลมมีแกนกลางวางบนฐานไม้สองข้าง ส่วนกลางของดอกหวีมีช่องสำหรับใส่เส้นด้าย
- ๒) โกงเพน เป็นอุปกรณ์กรอเส้นด้วย มีลักษณะเป็นช่องสำหรับใส่แกนหมุนด้ายซึ่งผูกโยงกับดอกหวี ปัจจุบันมีการนำมอเตอร์ไฟฟ้ามาเป็นตัวช่วยหมุน เมื่อมอเตอร์ไฟฟ้าทำงาน เส้นด้ายในดอกหวีจะหมุนด้ายมาเก็บไว้ในแกนหมุนด้าย
- ๓) หลอดด้ายคัน (ลูกคัน) เป็นอุปกรณ์สำหรับใช้ในการคันเส้นด้าย โดยเส้นด้ายทุกเส้นจะถูกหมุนหรือพันเก็บไว้ในหลอดคัน ซึ่งมีลักษณะเป็นหลอดยาวประมาณ ๘ นิ้ว เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑ นิ้ว จำนวน ๑๕๒ หลอด หลอดคันทำจากไม้ไผ่ แต่ปัจจุบันใช้ท่อน้ำพลาสติกแทน
- ๔) รากคัน เป็นอุปกรณ์สำหรับเรียงหลอดด้ายคัน เพื่อเตรียมไว้สำหรับขั้นตอนการเดินเส้นด้ายต่อไป รากคันมีลักษณะเป็นแถว ๒ ชั้น มีแกนสำหรับใส่หลอดด้ายคันจำนวน ๑๕๒ แกน อยู่บนเสาสูงประมาณ ๑.๕ เมตร ยาวประมาณ ๕-๘ เมตร
- ๕) หลักคัน เป็นอุปกรณ์สำหรับพันเส้นด้ายที่คันตามจำนวนความยาวที่ต้องการมีลักษณะ เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างประมาณ ๒ เมตร ยาว ๕-๘ เมตร ที่หัวหลักคันมีหลักสูงประมาณ ๖ นิ้ว จำนวนประมาณ ๒๐ หลักอยู่ทั้งสองด้าน
- ๖) ฟืม หรือฟันหวี มีลักษณะคล้ายหวี ยาวเท่ากับความกว้างของหน้าผ้าทำด้วยโลหะ มีลักษณะเป็นซี่เล็กๆ มีกรอบทำด้วยไม้หรือโลหะ แต่ละซี่ของฟืมจะเป็นช่องสำหรับสอดด้ายยืนเข้าไป เป็นการจัดเรียงด้ายยืนให้ห่างกันตามความละเอียดของเนื้อผ้า เป็นส่วนที่ใช้กระทบให้เส้นด้ายที่ทอเรียงติดกันแน่นเป็นผืนผ้า ฟืมสมัยโบราณทำด้วยไม้ แกะสลักเป็นรูปนกหรือเป็นลวดลายต่าง ๆ สวยงามมาก
- ๗) ตะขอเกี่ยวด้าย (เบ็ดเข้าฟืม) เป็นอุปกรณ์สำหรับเกี่ยวเส้นด้ายเข้าฟืม ทำด้วยเหล็กยาวประมาณ ๘ นิ้ว ส่วนปลายทำเป็นตะขอไว้สำหรับเกี่ยวเส้นด้ายเข้าฟืม ซึ่งเส้นด้ายทุกเส้นจะต้องใช้ตะขอเกี่ยวด้ายสอดไว้ในฟืมจนเต็มทุกช่อง

๘) เครื่องรองตอนเข้าฟืม

๙) ลูกหัด (ระหัด) เป็นอุปกรณ์สำหรับม้วนเก็บเส้นด้ายที่คันเสร็จแล้วมีลักษณะคล้ายระหัดวิดน้ำ ซึ่งอยู่ที่ด้านปลายของแกนระหัดทั้งสองด้าน โดยหมุนม้วนเส้นด้ายเก็บไว้เพื่อเตรียมใส่ในเครื่องทอผ้า

๑๐) ไม่นัด เป็นไม้ที่สอดอยู่ในช่องด้ายยืน เพื่อช่วยให้ด้ายไม่พันกัน

๑๑) ไม้ขัดด้าย หรือ ฟันปลา เป็นอุปกรณ์สำหรับขัดระหัดม้วนผ้าเพื่อไม่ให้ระหัดม้วนผ้าขยับเขยื้อนได้ ทำให้เส้นด้ายตั้งอยู่ตลอดเวลา เมื่อถึงขั้นตอนการทอผ้าก็จะง่ายขึ้น

๑๒) เครื่องม้วนด้าย ใช้สำหรับม้วนด้ายเข้าหลอดด้ายยืน

วัสดุและอุปกรณ์/ก๊ทอผ้า ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

๑) ฟืม หรือ ฟันหวี มีลักษณะคล้ายหวี ยาวเท่ากับความกว้างของหน้าผ้าทำด้วยโลหะ มีลักษณะเป็นซี่เล็กๆ มีกรอบทำด้วยไม้หรือโลหะ แต่ละซี่ของฟืมจะเป็นช่องสำหรับสอดด้ายยืนเข้าไป เป็นการจัดเรียงด้ายยืนให้ห่างกันตามความละเอียดของเนื้อผ้า เป็นส่วนที่ใช้กระทบให้เส้นด้ายที่ทอเรียงติดกันแน่นเป็นผืนผ้า ฟืมสมัยโบราณทำด้วยไม้ แกะสลักเป็นรูปนกหรือเป็นลวดลายต่าง ๆ สวยงามมาก

๒) เขาหูก หรือ ตะกอ / ตระกอ คือส่วนที่ใช้สอดด้ายเป็นด้ายยืน และแบ่งด้ายยืนออกเป็นหมู่ๆ ตามต้องการ เพื่อที่จะพุ่งกระสวยเข้าหากันได้สะดวก เขาหูกมีอยู่ ๒ อัน แต่ละอันเวลาสอดด้ายต้องสอดสลับกันไปเส้นหนึ่งเส้นหนึ่ง ที่เขาหูกจะมีเชือกผูกแขวนไว้กับด้านบน โดยผูกเชือก เส้นเดียวสามารถจะเลื่อนไปมาได้ส่วนล่างผูกเชือกติดกับคานเหยียบหรือตีนเหยียบไว้เพื่อเวลา ต้องการดึงด้ายให้เป็นช่องก็ใช้เท้าเหยียบคานเหยียบนี้ คานเหยียบจะเป็นตัวดึงเขาหูกให้เลื่อนขึ้นลง ถ้าหากต้องการทอเป็นลายๆ ก็ต้องใช้คานเหยียบหลายอัน เช่น ลายสองใช้คานเหยียบ ๔ อัน เรียก ทอ ๔ ตะกอ ลายสามใช้คานเหยียบ ๖ อัน เรียก ทอ ๖ ตะกอ จำนวนตะกอที่ช่างทอผ้าเกาะยอใช้ มีตั้งแต่ ๒-๑๒ ตะกอ ผ้าผืนใดที่ทอหลายตะกอถือว่ามีความงามดีมีลวดลายที่ละเอียด สวยงาม และมีราคาแพง

๓) กระสวย คือไม้ที่เป็นรูปรียาวตรงปลายทั้งสองข้าง ตรงกลางใหญ่ และมีร่องสำหรับใส่หลอดด้ายพุ่งใช้สำหรับพุ่งสอดไปในช่องด้ายยืนระหว่างการทอผ้า หลังจากทอเหยียบคานเหยียบให้เขาหูกแยกเส้นด้ายยืนแล้ว

๔) ไม้แกนม้วนผ้า หรือ ไม้กำพัน เป็นไม้ที่ใช้ สำหรับม้วนผ้าที่ทอแล้ว ไม้แกนม้วนผ้ามีความยาวเท่ากับก๊หรือเท่ากับ ความกว้างของหน้าผ้า

๕) คานเหยียบ หรือ ตีนเหยียบ เป็นไม้ใช้สำหรับเหยียบเครื่องบังคับตะกอ เพื่อให้เชือก ที่โยงต่อมาจากเขาหูกหรือตะกอดึงด้ายยืนให้แยกออกเป็นหมู่ ขณะที่ช่างทอพุ่งกระสวยด้ายพุ่ง เข้าไปขัดด้ายยืนให้เกิดเป็นลวดลายต่าง ๆ

๖) หลอดด้ายพุ่ง เป็นหลอดไม้ไผ่ที่บรรจุด้ายสีต่าง ๆ สอดอยู่ในรางกระสวยเพื่อใช้พุ่ง ไปขัด ด้ายยืนในขณะที่ช่างทอกำลังทอผ้าและกระตุกสายกระตุกไปหลอดเส้นด้ายพุ่งก็จะพุ่งไปขัดกับ เส้นด้ายยืนเกิดเป็นลายผ้าตามต้องการ

๗) หลอดด้ายยืน เป็นหลอดด้ายหลักที่ซึ่งอยู่ในกี่โดยสอดผ่านฟืมเรียบร้อยแล้ว มีลักษณะ อยู่ในแนวตั้ง

๘) โกงเพ่นปั่นด้าย เป็นอุปกรณ์ที่แยกออกมาจากกี่ทอผ้า ใช้สำหรับปั่นด้ายเข้ากระสวย และ ปั่นด้ายยืนเข้าระหัดถักด้าย

โกงเพ่นปั่นด้าย

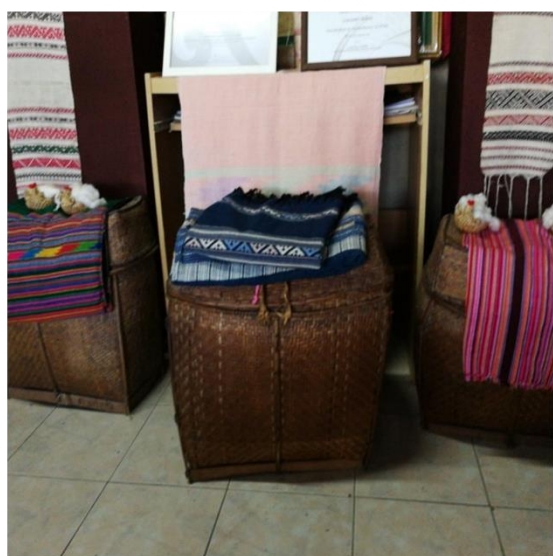
๗. ข้อเสนอแนะ

๑) ต้องการให้ทางเทศบาลช่วยเหลือเรื่องเงินทุน เพื่อที่จะนำไปพัฒนาในส่วนต่างๆของทาง กลุ่มทอผ้าบ้านป่าดอกแก้ว

๒) ต้องการให้ทางเทศบาลตำบลศรีดอนชัย ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทาง วัฒนธรรม ให้มีการจัดอบรม ส่งเสริมในเรื่องผ้าทอ การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ต่างๆ เพื่อจะได้ ให้คนรู้จักผ้าทอไถลื้อมากยิ่งขึ้น

๓) ต้องการให้ทางเทศบาลตำบลศรีดอนชัย ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายให้กับทางกลุ่ม ทอผ้าบ้านป่าดอกแก้ว เพื่อทางกลุ่มจะได้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

๘. ติดต่อได้ที่ ที่ Facebook : แม่ครูดอกแก้ว ผ้าทอไถลื้อ เบอร์ติดต่อ ๐๘๖-๑๙๕๕๓๓๑ และ ๐๘๑-๗๐๖๕๓๕๐

❖ องค์กรชุมชน ❖

ช่วงวัฒนธรรมไทลื้อ เสือนคำแพง

๑. ชื่อ นางอำพร อะทะวงษา (ป้าอุ้ม) อายุ ๖๙ ปี วันเดือนปีเกิด ๓ ตุลาคม ๒๔๙๘
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๑๑๘/๔ หมู่ที่ ๑๔ บ้านศรีมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การทอผ้า การฟ้อนพื้นเมือง
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากสมัยก่อนทุกบ้านจะมีก็ทอผ้ากันทุกคน เพราะจะมีการทอผ้าทุกครัวเรือนเพื่อทอผ้าไว้ใส่ และประกอบพิธีกรรมต่างๆ ผู้หญิงทุกคนต้องทอผ้าเป็น เมื่อเวลาออกเรือนต้องทอผ้าให้คนในครอบครัวใส่ ดังนั้นในฐานะที่ป้าอุ้มเป็นผู้หญิงในบ้านจึงต้องทอผ้าเป็นจึงทำให้ทอมาจนถึงปัจจุบัน เพราะการทอผ้าสามารถสร้างรายได้ให้ครอบครัวได้
๕. วัตถุประสงค์
 - เพื่อเป็นการอนุรักษ์การทอผ้า ให้ลูกหลานในอนาคต
 - เพื่อนำไปใช้ในครัวเรือน
 - เพื่อยึดเป็นอาชีพสร้างรายได้ให้ครอบครัว
๖. กระบวนการ / ขั้นตอน เริ่มจากการปลูกต้นฝ้าย ใช้ระยะเวลาประมาณ ๕ เดือน (พ.ค.-ก.ย.) หลังจากนั้นก็เก็บดอกฝ้ายนำมาตากแห้ง แล้วเอาสิ่งที่ปนมากับฝ้ายออก ดอกฝ้ายที่เก็บมาสามารถนำมาเก็บไว้ทำเป็นเส้นด้ายประมาณ ๓-๔ ปี และนำมาทำเป็นเส้นด้ายเพื่อทอเป็นผ้าฝ้ายโดยการนำมา อัด แห่ป อ้า ปั่น ย้อม ทอ

การอัดฝ้าย คือ เอาเมล็ดของฝ้ายออกเหลือเฉพาะยวงฝ้าย

การตีฝ้ายหรือแท็บฝ้าย คือ การนำยวงฝ้ายมาแท็บ ตีให้ยวงฝ้ายกระจายตัว

การอำหางฝ้าย คือการนำปุยฝ้ายที่กระจายตัวมาพันเป็นหางฝ้ายเรียวยาวประมาณ ๑

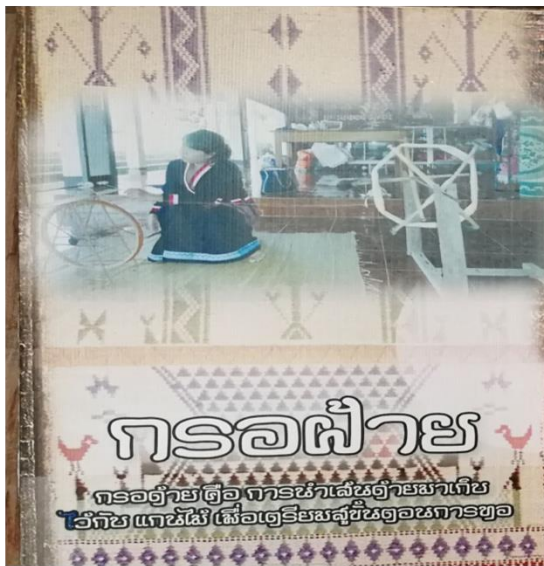
การปั่นฝ้าย คือ การนำฝ้ายที่เป็นแท่งยาว ๑ คืบ มาปั่นให้เป็นเส้นแล้วเก็บไว้ในกอง (อุปกรณ์เก็บด้าย)

การเบฝ้าย คือ การนำเส้นฝ้ายที่ได้จากการปั่นเป็นเส้นด้ายมาทำเป็นตอง(ใจ) แล้วนำเส้นฝ้ายที่เป็น ตองมาทาบขนาดเส้นนำ ๒ คืบต่อมานำมาขนาดกับน้ำข้าว(ข้าวเจ้า) ผึ่งไว้ให้แห้ง เพื่อให้ฝ้ายมีความเหนียวไม่ขาดง่าหลังจากนั้นนำเส้นฝ้ายที่ได้มา “ เชน “

การเข็นฝ้าย คือการนำฝ้ายมาเดินเส้นกับหลักเสา เพื่อที่จะทำเป็นเครือฝ้าย (เครือหูก) ที่ใช้สำหรับทอเป็นผืน พอเข็นฝ้ายเสร็จ เราก็จะได้เครือฝ้ายที่จะนำเส้นฝ้ายมาทอเป็นผืน หลังจากนั้นก็นำเครือฝ้าย (เครือหูก) นำไปใส่ที่ทอแล้วนำไปสับกับฟืม พร้อมสำหรับการนำเส้นด้ายมาทอเป็นผ้าสำหรับสวมใส่

การทอ คือนำฝ้ายที่เหลือจากการปั่นเป็นเส้นด้ายและนำมาทำเป็นตอ้ง (ใจ) นำมาปั่นใส่หลอดฝ้าย แล้วเอาหลอดฝ้ายใส่กระสวยทอผ้า พร้อมสำหรับทอเป็นผ้า และลวดลายต่างๆ

วัสดุ/อุปกรณ์ในการทอผ้า

- ๑) ดอกหวี เป็นอุปกรณ์สำหรับหมุนเพื่อกรอเส้นด้วยสีต่างๆ เข้าหลอดด้าย มีลักษณะคล้าย กังหันลม มีแกนกลางวางบนฐานไม้สองข้าง ส่วนกลางของดอกหวีมีช่องสำหรับใส่เส้นด้าย
- ๒) โกงเพ็น เป็นอุปกรณ์กรอเส้นด้วย มีลักษณะเป็นช่องสำหรับใส่แกนม้วนด้ายซึ่งผูกโยงกับ ดอกหวี ปัจจุบันมีการนำมอเตอร์ไฟฟ้ามาเป็นตัวช่วยหมุน เมื่อมอเตอร์ไฟฟ้าทำงาน เส้นด้าย ในดอกหวีจะหมุนด้ายมาเก็บไว้ในแกนม้วนด้าย
- ๓) หลอดด้ายคัน (ลูกคัน) เป็นอุปกรณ์สำหรับใช้ในการคันเส้นด้าย โดยเส้นด้ายทุกเส้นจะถูก ม้วนหรือพันเก็บไว้ในหลอดคัน ซึ่งมีลักษณะเป็นหลอดยาวประมาณ ๘ นิ้ว เส้นผ่าศูนย์กลาง ประมาณ ๑ นิ้ว จำนวน ๑๕๒ หลอด หลอดคันทำจากไม้ไผ่ แต่ปัจจุบันใช้ท่อน้ำพลาสติกแทน
- ๔) รวงคัน เป็นอุปกรณ์สำหรับเรียงหลอดด้ายคัน เพื่อเตรียมไว้สำหรับขั้นตอนการเดินเส้นด้าย ต่อไป รวงคันมีลักษณะเป็นแถว ๒ ชั้น มีแกนสำหรับใส่หลอดด้ายคันจำนวน ๑๕๒ แกนอยู่บน เสาสูงประมาณ ๑.๕ เมตร ยาวประมาณ ๕-๘ เมตร
- ๕) หลักคัน เป็นอุปกรณ์สำหรับพันเส้นด้ายที่คันตามจำนวนความยาวที่ต้องการมีลักษณะเป็น สีเหลี่ยมผืนผ้า กว้างประมาณ ๒ เมตร ยาว ๕-๘ เมตร ที่หัวหลักคันมีหลักสูงประมาณ ๖ นิ้ว จำนวนประมาณ ๒๐ หลักอยู่ทั้งสองด้าน
- ๖) พืม หรือพันหวี มีลักษณะคล้ายหวี ยาวเท่ากับความกว้างของหน้าผ้าทำด้วยโลหะ มี ลักษณะเป็นซี่เล็ก ๆ มีกรอบทำด้วยไม้หรือโลหะ แต่ละซี่ของพืมจะเป็นช่องสำหรับสอดด้ายยืน เข้าไป เป็นการจัดเรียงด้ายยืนให้ห่างกันตามความละเอียดของเนื้อผ้า เป็นส่วนที่ใช้กระทบให้ เส้นด้ายที่ทอเรียงติดกันแน่นเป็นผืนผ้า พืมสมัยโบราณทำด้วยไม้ แกะสลักเป็นรูปนกหรือเป็น ลวดลายต่าง ๆ สวยงามมาก
- ๗) ตะขอเกี่ยวด้าย (เบ็ดเข้าพืม) เป็นอุปกรณ์สำหรับเกี่ยวเส้นด้ายเข้าพืม ทำด้วยเหล็กยาว ประมาณ ๘ นิ้ว ส่วนปลายทำเป็นตะขอไว้สำหรับเกี่ยวเส้นด้ายเข้าพืม ซึ่งเส้นด้ายทุกเส้น จะต้องใช้ตะขอเกี่ยวด้ายสอดไว้ในพืมจนเต็มทุกช่อง
- ๘) เครื่องรองตอนเข้าพืม
- ๙) ลูกหัด (ระหัด) เป็นอุปกรณ์สำหรับม้วนเก็บเส้นด้ายที่คันเสร็จแล้ว มีลักษณะคล้าย ระหัด วิดน้ำ ซึ่งอยู่ที่ด้านปลายของแกนระหัดทั้งสองด้าน โดยหมุนม้วนเส้นด้ายเก็บไว้เพื่อเตรียมใส่ ในเครื่องทอผ้า
- ๑๐) ไม้นัด เป็นไม้ที่สอดอยู่ในช่องด้ายยืน เพื่อช่วยให้ด้ายไม่พันกัน
- ๑๑) ไม้ขัดด้าย หรือพันปลา เป็นอุปกรณ์สำหรับขัดระหัดม้วนผ้าเพื่อไม่ให้ระหัดม้วนผ้ายับ เยื้องได้ ทำให้เส้นด้ายตั้งอยู่ตลอดเวลา เมื่อถึงขั้นตอนการทอผ้าก็จะง่ายขึ้น
- ๑๒) เครื่องม้วนด้าย ใช้สำหรับม้วนด้ายเข้าหลอดด้ายยืน

วัสดุและอุปกรณ์/ก๊ทอผ้า ประกอบด้วยส่วนต่างๆดังนี้

๑) ฟืม หรือ ฟันหวี มีลักษณะคล้ายหวี ยาวเท่ากับความกว้างของหน้าผ้าทำด้วยโลหะ มีลักษณะเป็นซี่เล็กๆ มีกรอบทำด้วยไม้หรือโลหะ แต่ละซี่ของฟืมจะเป็นช่องสำหรับสอดด้ายยืนเข้าไป เป็นการจัดเรียงด้ายยืนให้ห่างกันตามความละเอียดของเนื้อผ้า เป็นส่วนที่ใช้กระทบให้เส้นด้ายที่ทอเรียงติดกันแน่นเป็นผืนผ้า ฟืมสมัยโบราณทำด้วยไม้ แกะสลักเป็นรูปนกหรือเป็นลวดลายต่าง ๆ สวยงามมาก

๒) เขาหูก หรือ ตะกอ / ตระกอ คือส่วนที่ใช้สอดด้ายเป็นด้ายยืน และแบ่งด้ายยืนออกเป็นหมู่ๆ ตามต้องการ เพื่อที่จะพุ่งกระสวยเข้าหากันได้สะดวก เขาหูกมีอยู่ ๒ อัน แต่ละอันเวลาสอดด้ายต้องสอดสลับกันไปเส้นหนึ่งเส้นหนึ่ง ที่เขาหูกจะมีเชือกผูกแขวนไว้กับด้านบน โดยผูกเชือก เส้นเดียวสามารถจะเลื่อนไปมาได้ส่วนล่างผูกเชือกติดกับคานเหยียบหรือตีนเหยียบไว้เพื่อเวลา ต้องการดึงด้ายให้เป็นช่องก็ใช้เท้าเหยียบคานเหยียบนี้ คานเหยียบจะเป็นตัวดึงเขาหูกให้เลื่อนขึ้นลง ถ้าหากต้องการทอเป็นลายๆ ก็ต้องใช้คานเหยียบหลายอัน เช่น ลายสองใช้คานเหยียบ ๔ อัน เรียก ทอ ๔ ตะกอ ลายสามใช้คานเหยียบ ๖ อัน เรียก ทอ ๖ ตะกอ จำนวนตะกอที่ช่างทอผ้าเกาะยอใช้ มีตั้งแต่ ๒-๑๒ ตะกอ ผ้าผืนใดที่ทอหลายตะกอถือว่ามีความงามดีมีลวดลายที่ละเอียด สวยงาม และมีราคาแพง

๓) กระสวย คือไม้ที่เป็นรูปรียาวตรงปลายทั้งสองข้าง ตรงกลางใหญ่ และมีร่องสำหรับใส่หลอดด้ายพุ่งใช้สำหรับพุ่งสอดไปในช่องด้ายยืนระหว่างการทอผ้า หลังจากทอเหยียบคานเหยียบให้เขาหูกแยกเส้นด้ายยืนแล้ว

๔) ไม้แกนมันผ้า หรือ ไม้กำพัน เป็นไม้ที่ใช้ สำหรับมันผ้าที่ทอแล้ว ไม้แกนมันผ้ามีความยาวเท่ากับความกว้างของหน้าผ้า

๕) คานเหยียบ หรือ ตีนเหยียบ เป็นไม้ใช้สำหรับเหยียบเครื่องบังคับตะกอ เพื่อให้เชือก ที่โยงต่อมาจากเขาหูกหรือตะกอดึงด้ายยืนให้แยกออกเป็นหมู่ ขณะที่ช่างทอพุ่งกระสวยด้ายพุ่ง เข้าไปขัดด้ายยืนให้เกิดเป็นลวดลายต่าง ๆ

๖) หลอดด้ายพุ่ง เป็นหลอดไม้ไผ่ที่บรรจุด้ายสีต่าง ๆ สอดอยู่ในรางกระสวยเพื่อใช้พุ่ง ไปขัดด้ายยืนในขณะที่ช่างทอกำลังทอผ้าและกระตุกสายกระตุกไปหลอดเส้นด้ายพุ่งก็จะพุ่งไปขัดกับเส้นด้ายยืนเกิดเป็นลายผ้าตามต้องการ

๗) หลอดด้ายยืน เป็นหลอดด้ายหลักที่ซึ่งอยู่ในก๊โดยสอดผ่านฟืม มีลักษณะ อยู่ในแนวตั้ง

๘) โกงเพนปั่นด้าย เป็นอุปกรณ์ที่แยกออกมาจากก๊ทอผ้า ใช้สำหรับปั่นด้ายเข้ากระสวย และปั่นด้ายยืนเข้าระหัดถักด้าย

๗. ข้อเสนอแนะ

๑) ต้องการให้ทางเทศบาลช่วยเหลือเรื่องเงินทุน เพื่อที่จะนำไปพัฒนาในส่วนต่างๆของเขื่อนคำแพง

๒) ต้องการให้ทางเทศบาลตำบลศรีดอนชัย ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้มีการจัดอบรม ส่งเสริมในเรื่องผ้าทอ การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ต่างๆ เพื่อจะได้ให้คนรู้จักผ้าทอได้อีกมากขึ้น

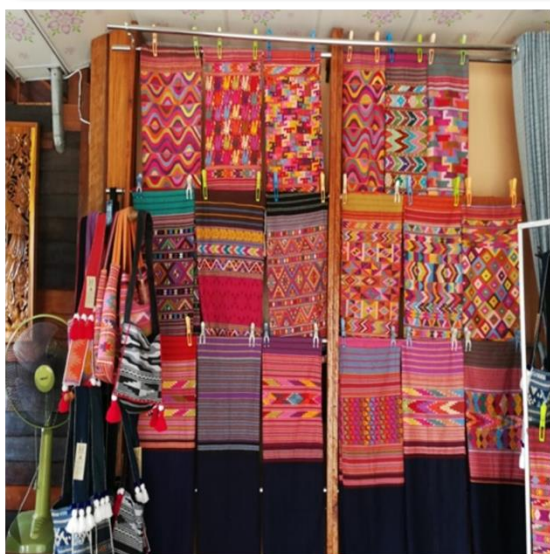
๓) ต้องการให้ทางเทศบาลตำบลศรีดอนชัย ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายให้
เยือนคำแพงเพื่อจะได้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

๘. ติดต่อได้ที่ เยือนคำแพง เกษม - อำพร อะทะวงษา ๑๑๙ หมู่ ๑๔ บ้านศรีมงคล ต.ศรีดอนชัย

อ.เชียงของ จ.เชียงราย ๕๗๑๔๐ โทรศัพท์ ๐๘๑-๓๖๖๙๔๔๗, ๐๘๑-๗๑๖๗๓๗๓, ๐๘๖-

๑๑๕๘๕๕๑, ๐๘๑-๗๖๕๔๕๒๐

Facebook เยือนคำแพง เชียงของ

เกษม - อำพร อะทะวงษา

119 หมู่ 14 บ้านศรีมงคล ต.ศรีดอนชัย อ.เชียงของ จ.เชียงราย 57140

โทรศัพท์: 081-3669447, 081-7167373

086-1158551, 081-7654520

เยือนคำแพง เชียงของ

❖ องค์กรชุมชน ❖

กลุ่มสตรีทอผ้าศรีดอนชัย

๑. ชื่อ นางแว่นแก้ว ภิรมพลัด (ป้าแว่น) อายุ ๖๙ ปี วันเดือนปีเกิด ๓ กรกฎาคม ๒๔๙๘
๒. ที่อยู่ เลขที่ ๑๒๙/๒ หมู่ที่ ๑๔ บ้านศรีมงคล ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๓. มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การทอผ้า การเย็บผ้า
๔. ความเป็นมา แรงบันดาลใจ เหตุผลที่ดำเนินการ เนื่องจากสมัยก่อนทุกบ้านจะมีก็ทอผ้ากันทุกคน เพราะจะมีการทอผ้าทุกครัวเรือนเพื่อทอผ้าไว้ใส่ ลูกผู้หญิงทุกคนต้องทอผ้าเป็น เมื่อเวลาออกเรือนต้องทอผ้าให้คนในครอบครัวใส่ ดังนั้นในฐานะที่ป้าแว่นแก้วเป็นผู้หญิงในบ้านจึงต้องทอผ้าเป็นจึงทำให้ทอมาจนถึงปัจจุบัน และป้าแว่นอยากให้ชาวบ้านในชุมชนมีรายได้จึงตั้งกลุ่มสตรีทอผ้าบ้านศรีดอนชัยขึ้น เพื่อสอนให้ผู้หญิงชาวบ้านทอผ้าเป็นเพื่อให้ช่วงเวลาว่างจากการทำไร่ทำสวน มีรายได้จากการทอผ้า และสอนการเย็บผ้าให้กับผู้ที่สนใจและว่างงาน เพื่อสามารถยึดเป็นอาชีพได้
๕. วัตถุประสงค์
 - เพื่อเป็นการอนุรักษ์การทอผ้า ให้ลูกหลานในอนาคต
 - เพื่อนำไปใช้ในครัวเรือน
 - เพื่อยึดเป็นอาชีพสร้างรายได้ให้ครอบครัว
 - เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้สม่ำเสมอ
๖. กระบวนการ / ขั้นตอน เริ่มจากการปลูกต้นฝ้าย ใช้ระยะเวลาประมาณ ๕ เดือน (พ.ค.-ก.ย.) หลังจากนั้นก็เก็บดอกฝ้ายนำมาตากแห้ง แล้วเอาสิ่งที่ปนมากับฝ้ายออก ดอกฝ้ายที่เก็บมาสามารถนำมาเก็บไว้ทำเป็นเส้นด้ายประมาณ ๓-๔ ปี และนำมาทำเป็นเส้นด้ายเพื่อทอเป็นผ้าฝ้ายโดยการนำมา อัด แห่ป อ้า ปั่น ย้อม ทอ

- การเป็ฝ้าย คือ การนำเส้นฝ้ายที่ได้จากการปั่นเป็นเส้นด้ายมาทำเป็นตอง(ใจ) แล้วนำเส้นฝ้ายที่เป็นตองมาทาบขนาดเส้นผ่า ๒ คืบต่อมานำมาวัดกับน้ำข้าว(ข้าวเจ้า) ผึ่งไว้ให้แห้ง เพื่อให้ฝ้ายมีความเหนียวไม่ขาดง่าย หลังจากนั้นนำเส้นฝ้ายที่ได้มา “เซน”
- การเซนฝ้าย คือการนำฝ้ายมาเดินเส้นกับหลักเสา เพื่อที่จะทำเป็นเครือฝ้าย (เครือหูก) ที่ใช้สำหรับทอเป็นผืน พอเซนฝ้ายเสร็จ เราก็จะได้เครือฝ้ายที่จะนำเส้นฝ้ายมาทอเป็นผืน หลังจากนั้นก็นำเครือฝ้าย (เครือหูก) นำไปใส่ก๊อแล้วนำไปสับกับฟืม พร้อมสำหรับการนำเส้นด้ายมาทอเป็นผ้าสำหรับสวมใส่
- นำฝ้ายที่เหลือจากการปั่นเป็นเส้นด้ายและนำมาทำเป็นตอง (ใจ) นำมาปั่นใส่หลอดฝ้าย แล้วเอาหลอดฝ้ายใส่กระสวยทอผ้า พร้อมสำหรับทอเป็นผ้าผืนงามๆ และลวดลายต่างๆ

วัสดุ/อุปกรณ์ในการทอผ้า

- ๑) ดอกหวี เป็นอุปกรณ์สำหรับหมุนเพื่อกรอเส้นด้วยสีต่างๆ เข้าหลอดด้าย มีลักษณะคล้ายกังหันลมมีแกนกลางวางบนฐานไม้สองข้าง ส่วนกลางของดอกหวีมีช่องสำหรับใส่เส้นด้าย
- ๒) โกงเพ้น เป็นอุปกรณ์กรอเส้นด้วย มีลักษณะเป็นช่องสำหรับใส่แกนหมุนด้ายซึ่งผูกโยงกับดอกหวี ปัจจุบันมีการนำมอเตอร์ไฟฟ้ามาเป็นตัวช่วยหมุน เมื่อมอเตอร์ไฟฟ้าทำงาน เส้นด้ายในดอกหวีจะหมุนด้ายมาเก็บไว้ในแกนหมุนด้าย
- ๓) หลอดด้ายคัน (ลูกคัน) เป็นอุปกรณ์สำหรับใช้ในการคันเส้นด้าย โดยเส้นด้ายทุกเส้นจะถูกหมุนหรือพันเก็บไว้ในหลอดคัน ซึ่งมีลักษณะเป็นหลอดยาวประมาณ ๘ นิ้ว เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑ นิ้ว จำนวน ๑๕๒ หลอด หลอดคันทำจากไม้ไผ่ แต่ปัจจุบันใช้ท่อน้ำพลาสติกแทน
- ๔) รากคัน เป็นอุปกรณ์สำหรับเรียงหลอดด้ายคัน เพื่อเตรียมไว้สำหรับขั้นตอนการเดินเส้นด้ายต่อไป รากคันมีลักษณะเป็นแถว ๒ ชั้น มีแกนสำหรับใส่หลอดด้ายคันจำนวน ๑๕๒ แกน อยู่บนเสาสูงประมาณ ๑.๕ เมตร ยาวประมาณ ๕-๘ เมตร
- ๕) หลักคัน เป็นอุปกรณ์สำหรับพันเส้นด้ายที่คันตามจำนวนความยาวที่ต้องการมีลักษณะ เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างประมาณ ๒ เมตร ยาว ๕-๘ เมตร ที่หัวหลักคันมีหลักสูงประมาณ ๖ นิ้ว จำนวนประมาณ ๒๐ หลักอยู่ทั้งสองด้าน
- ๖) ฟืม หรือฟันหวี มีลักษณะคล้ายหวี ยาวเท่ากับความกว้างของหน้าผ้าทำด้วยโลหะ มีลักษณะเป็นซี่เล็กๆ มีกรอบทำด้วยไม้หรือโลหะ แต่ละซี่ของฟืมจะเป็นช่องสำหรับสอดด้ายยืนเข้าไป เป็นการจัดเรียงด้ายยืนให้ห่างกันตามความละเอียดของเนื้อผ้า เป็นส่วนที่ใช้กระทบให้เส้นด้ายที่ทอเรียงติดกันแน่นเป็นผืนผ้า ฟืมสมัยโบราณทำด้วยไม้ แกะสลักเป็นรูปนกหรือเป็นลวดลายต่าง ๆ สวยงามมาก
- ๗) ตะขอเกี่ยวด้าย (เบ็ดเข้าฟืม) เป็นอุปกรณ์สำหรับเกี่ยวเส้นด้ายเข้าฟืม ทำด้วยเหล็กยาวประมาณ
- ๘) เครื่องรองตอนเข้าฟืม
- ๙) ลูกหัด (ระหัด) เป็นอุปกรณ์สำหรับหมุนเก็บเส้นด้ายที่คันเสร็จแล้วมีลักษณะคล้ายระหัดวิดน้ำ ซึ่งอยู่ที่ด้านปลายของแกนระหัดทั้งสองด้าน โดยหมุนหมุนเส้นด้ายเก็บไว้เพื่อเตรียมใส่ในเครื่องทอผ้า

๑๐) ไม้มัด เป็นไม้ที่สอดอยู่ในช่องด้ายยืน เพื่อช่วยให้ด้ายไม่พันกัน

๑๑) ไม้ขัดด้าย หรือ ฟันปลา เป็นอุปกรณ์สำหรับขัดระหัดม้วนผ้าเพื่อไม่ให้ระหัดม้วนผ้าขยับเยื่อนได้ ทำให้เส้นด้ายตั้งอยู่ตลอดเวลา เมื่อถึงขั้นตอนการทอผ้าก็จะง่ายขึ้น

๑๒) เครื่องม้วนด้าย ใช้สำหรับม้วนด้ายเข้าหลอดด้ายยืน

วัสดุและอุปกรณ์/ก๊ทอผ้า ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

๑) ฟืม หรือ ฟันหวี มีลักษณะคล้ายหวี ยาวเท่ากับความกว้างของหน้าผ้าทำด้วยโลหะ มีลักษณะเป็นซี่เล็กๆ มีกรอบทำด้วยไม้หรือโลหะ แต่ละซี่ของฟืมจะเป็นช่องสำหรับสอดด้ายยืนเข้าไป เป็นการจัดเรียงด้ายยืนให้ห่างกันตามความละเอียดของเนื้อผ้า เป็นส่วนที่ใช้กระทบให้เส้นด้ายที่ทอเรียงติดกันแน่นเป็นผืนผ้า ฟืมสมัยโบราณทำด้วยไม้ แกะสลักเป็นรูปนกหรือเป็นลวดลายต่าง ๆ สวยงามมาก

๒) เขาหูก หรือ ตะกอ / ตระกอ คือส่วนที่ใช้สอดด้ายเป็นด้ายยืน และแบ่งด้ายยืนออกเป็นหมู่ๆ ตามต้องการ เพื่อที่จะพุ่งกระสวยเข้าหากันได้สะดวก เขาหูกมีอยู่ ๒ อัน แต่ละอันเวลาสอดด้ายต้องสอดสลับกันไปเส้นหนึ่งเส้นหนึ่ง ที่เขาหูกจะมีเชือกผูกแขวนไว้กับด้านบน โดยผูกเชือก เส้นเดียวสามารถจะเลื่อนไปมาได้ส่วนล่างผูกเชือกติดกับคานเหยียบหรือตีนเหยียบไว้เพื่อเวลา ต้องการดึงด้ายให้เป็นช่องก็ใช้เท้าเหยียบคานเหยียบนี้ คานเหยียบจะเป็นตัวดึงเขาหูกให้เลื่อนขึ้นลง ถ้าหากต้องการทอเป็นลายๆ ก็ต้องใช้คานเหยียบหลายอัน เช่น ลายสองใช้คานเหยียบ ๔ อัน เรียก ทอ ๔ ตะกอ ลายสามใช้คานเหยียบ ๖ อัน เรียก ทอ ๖ ตะกอ จำนวนตะกอที่ช่างทอผ้าเกาะยอใช้ มีตั้งแต่ ๒-๑๒ ตะกอ ผ้าผืนใดที่ทอหลายตะกอถือว่ามีความงามดีมีลวดลายที่ละเอียด สวยงาม และมีราคาแพง

๓) กระสวย คือไม้ที่เป็นรูปรียาวตรงปลายทั้งสองข้าง ตรงกลางใหญ่ และมีร่องสำหรับใส่หลอดด้ายพุ่งใช้สำหรับพุ่งสอดไปในช่องด้ายยืนระหว่างการทอผ้า หลังจากทอเหยียบคานเหยียบให้เขาหูกแยกเส้นด้ายยืนแล้ว

๔) ไม้แกนม้วนผ้า หรือ ไม้กำพัน เป็นไม้ที่ใช้ สำหรับม้วนผ้าที่ทอแล้ว ไม้แกนม้วนผ้ามีความยาวเท่ากับก๊หรือเท่ากับ ความกว้างของหน้าผ้า

๕) คานเหยียบ หรือ ตีนเหยียบ เป็นไม้ใช้สำหรับเหยียบเครื่องบังคับตะกอ เพื่อให้เชือก ที่โยงต่อมาจากเขาหูกหรือตะกอดึงด้ายยืนให้แยกออกเป็นหมู่ ขณะที่ช่างทอพุ่งกระสวยด้ายพุ่ง เข้าไปขัดด้าย ทำให้เกิดลวดลายต่างๆ

๖) หลอดด้ายพุ่ง เป็นหลอดไม้ไผ่ที่บรรจุด้ายสีต่าง ๆ สอดอยู่ในรางกระสวยเพื่อใช้พุ่ง ไปขัดด้ายยืนในขณะที่ช่างทอกำลังทอผ้าและกระตุกสายกระตุกไปหลอดเส้นด้ายพุ่งก็จะพุ่งไปขัดกับเส้นด้ายยืนเกิดเป็นลายผ้าตามต้องการ

๗) หลอดด้ายยืน เป็นหลอดด้ายหลักที่ซึ่งอยู่ในก๊โดยสอดผ่านฟืมเรียบร้อยแล้ว อยู่ในแนวตั้ง

๘) โกงเพนปั่นด้าย เป็นอุปกรณ์ที่แยกออกมาจากก๊ทอผ้า ใช้สำหรับปั่นด้ายเข้ากระสวย และปั่นด้ายยืนเข้าระหัดถักด้าย

๗. ข้อเสนอแนะ

- ๑) ต้องการให้ทางเทศบาลช่วยเหลือเรื่องเงินทุน เพื่อที่จะนำไปพัฒนาในส่วนต่างๆของกลุ่มสตรีทอผ้าศรีดอนชัย
- ๒) ต้องการให้ทางเทศบาลตำบลศรีดอนชัย ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ให้มีการจัดอบรม ส่งเสริมในเรื่องผ้าทอ การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ต่างๆ เพื่อจะได้ให้คนรู้จักผ้าทอได้มากยิ่งขึ้น
- ๓) ต้องการให้ทางเทศบาลตำบลศรีดอนชัย ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายให้กับทางกลุ่มกลุ่มสตรีทอผ้าศรีดอนชัย เพื่อทางกลุ่มจะได้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

๘. ติดต่อได้ที่ Facebook กลุ่มสตรีทอผ้าศรีดอนชัย , Facebook แม่หญิงลือ โทร ๐๘๙-๗๕๙๔๔๖ , ๐๙๑-๘๗๕๕๘๓๔

